

افزایش تحرکات طالبان در غزنی؛

آیا سناریوی ۱۳۹۷ تکرار خواهد شد؟

شورای ولایتی ولایت غزنی از تحرکات طالبان در این ولایت ابراز نگرانی می‌کند. اعضای این شورا می‌گویند که طالبان از چندین سو در این ولایت تحرکاتشان را افزایش داده‌اند. علاوه بر این، آن‌ها می‌گویند گزارش‌هایی وجود دارد که به تازگی شماری از جنگ‌جویان خارجی در این ولایت دیده شده و در بعضی از ولسوالی‌های این ولایت تجمع دارند. آن‌ها تصریح می‌کنند که طالبان پلان دارند تا یک حمله گسترده را بر شهر غزنی راه‌اندازی کنند. آن‌ها هشدار می‌دهند، در صورتی که پلان برای خنثا کردن این حملات سنجیده نشود، ممکن است ولایت غزنی همانند سال ۱۳۹۷ سقوط کند. در همین حال سخنگوی والی غزنی هرچند تحرکات گروه طالبان را در این ولایت رد نمی‌کند، اما می‌گوید که نیروهای امنیتی آماده دفاع از این ولایت‌اند.

تعهدات وزارت صحت:

به نیاز بیماران و شائبه فساد در بودجه کرونا رسیده‌گی می‌شود

۳

افزایش جرم‌های جنایی و مقصر پنداشتن قربانی

۴

نظامیان افغان؛ سردرگمی بین جنگ و صلح

نیروهای امنیتی افغانستان عملاً در سردرگمی بین جنگ و صلح به سر می‌برند. برای آن‌ها نه فرار از میدان جنگ و واگذاری سنگر به طالبان ممکن است و نه شکست و نابودی این گروه حتمی است. نظامیان افغان به منظور نشان دادن حسن نیت دولت افغانستان و آسیب ندیدن روند صلح، نمی‌توانند در مقابل دشمن قاطعانه بجنگند و از طرفی در مواجهه با تحرکات روزافزون طالبان نمی‌توانند بی تفاوت باشند.

نکاتی پیرامون صلح با طالبان؛ ادغام و سازگاری

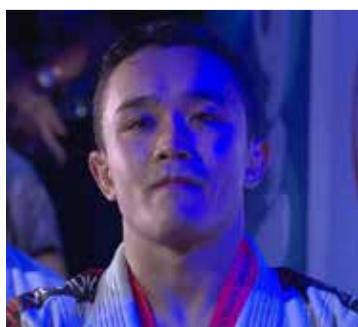

نزدیک به دو دهه «قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان» که در نتیجه کنار زدن طالبان از قدرت ایجاد و تصویب شد، در کشور حاکم است. از برجسته‌گی‌های این قانون اساسی، توجه به حقوق و آزادی‌های فردی است؛ موردی که مرز مناقشه مذاکرات صلح میان...

۵

حسین بخش صفری بار دیگر در رتبه‌بندی ورزش رزمی «جوجیتسو» صدرنشین شد

۸صبح، کابل: حسین بخش صفری، جوجیتسو کار کشور بار دیگر در رتبه‌بندی فدراسیون جهانی «جوجیتسو» صدرنشین شد. او سال گذشته نیز در بخش فول کونتکت در صدر این فهرست قرار داشت. صفری در صفحه‌ی فیس‌بوک خود نوشته است: «افتخار دارم به اطلاع برسانم که در آخرین درجه‌بندی فدراسیون جهانی جوجیتسو رشته فول کونتکت جوجیتسو در سال ۲۰۲۰ میلادی برای دومین سال پی‌درپی در مقام نخست قرار گرفتم.» حسین بخش صفری در چندین مسابقه از آدرس افغانستان شرکت کرده است و تاکنون چندین مدال طلا در مسابقات مختلف به دست آورده است. او در بازی‌های آسیایی داخل سالن و هنرهای رزمی ۲۰۱۷ که در عشق‌آباد ترکمنستان برگزار شده بود، توانست مدال طلای این مسابقات را کسب کند. حسین بخش صفری هم‌چنان در مسابقات بین‌المللی جوجیتسو که در هند در هفتم اپریل ۲۰۱۹ برگزار شده بود با شکست سه حریف توانست سه مدال طلا را در این مسابقه به دست بیاورد. صفری در مسابقات آسیایی جوجیتسو که در شهر اولان‌باتور کشور منگولیا در تاریخ ۲۸ سرطان ۱۳۹۸ برگزار شده بود، توانست در رشته‌ی کونتکت جوجیتسو به مدال طلا و در رشته‌ی فایتینگ جوجیتسو به مدال برنز دست یابد.

مجلس سنا اقدامات اخیر اجمل احمدی سرپرست بانک مرکزی را خلاف «قانون و اصول» خواند

۸صبح، کابل: مجلس سنا در نشست روز سه‌شنبه، دهم سرطان، برکناری چند کارمند بلندپایه از جمله معاونان بانک مرکزی را از سوی اجمل احمدی، سرپرست این بانک، خلاف «قانون و اصول» خوانده است. در این نشست فیصله شده است تا کمیسیون اقتصاد ملی مجلس سنا اقدامات اخیر اجمل احمدی را به صورت جدی مورد بررسی قرار دهد. فضل‌های مسلم‌یار، رئیس مجلس سنا گفته است که برخورد سرپرست بانک مرکزی با شماری از مسوولان این نهاد خلاف قانون و اصول پذیرفته شده است. در اعلامیه دفتر مجلس سنا آمده است که سناتوران در نشست روز سه‌شنبه گفته‌اند که فردی به ریاست یک نهاد مهم گماشته شده است که به زبان‌های رسمی و فرهنگ کشور بلدی ندارد و حتا در زمان تصدی سرپرستی وزارت صنعت و تجارت نیز برخی از اقدامات غیرقانونی را انجام داده است. مجلس سنا اجمل احمدی را در هنگام تصدی وزارت صنعت و تجارت سلب صلاحیت کرده بود. به تازه‌گی شورای عالی بانک مرکزی، چهار کارمند بلندرتبه این بانک را به اتهام فساد در هفت پرونده، از وظایف‌شان سبک‌دوش کرده و پرونده‌های آن‌ها را به لوی‌سارنوالی فرستاده است. معاون دوم بانک مرکزی شامل این افراد است. واحدالله نوشیر، معاون اول بانک مرکزی و عضو شورای عالی این بانک نسبت به این فیصله معترض بود و آن را خلاف اصول می‌خواند. بانک مرکزی روز گذشته اعلام کرد که واحدالله نوشیر نیز برکنار شده است. نوشیر روز دوشنبه، نهم سرطان، در صفحه‌ی فیس‌بوکش نوشت که به احترام

غنی و عبدالله از طریق ویدیو کنفرانس با خلیل زاد درباره شروع مذاکرات بین‌افغانی گفتگو کردند

۸صبح، کابل: محمدشرف غنی، رئیس جمهور و عبدالله عبدالله، رئیس شورای عالی مصالحه ملی با زلمی خلیل‌زاد، نماینده ویژه امریکا در امور صلح افغانستان از طریق ویدیو کنفرانس گفتگو کردند. سیدار اعلام کرد که این گفتگوی مشترک پیش از چاشت روز سه‌شنبه، دهم سرطان، صورت گرفته است و در آن آخرین تحولات و پیش‌رفت‌ها درباره صلح و آغاز مذاکرات بین‌افغانی بررسی شده است. طبق اعلام سیدار، در این گفتگوی مشترک، روی کاهش خشونت، تکمیل روند متبادله‌ی اسرا، شروع مذاکرات بین‌افغانی و حمایت منطقه‌ای از صلح بحث شده و همه‌ی طرف‌ها روی دستیابی به توافق درباره رهبری و مالکیت افغان‌ها تأکید کرده‌اند. در اعلامیه سیدار آمده است: «طرف ایالات متحده در صحبت‌های خود تأکید کرد که صلح در افغانستان به معنای صلح و توسعه در منطقه است و ایالات متحده آماده است در این بخش سرمایه‌گذاری نماید.» زلمی خلیل‌زاد دور تازه سفرهای خود را در پیوند به صلح افغانستان دو روز پیش آغاز کرد. او در این دور به قطر، پاکستان و اوزبیکستان سفر می‌کند.

تاریخ‌چهی انتخابات در ایالت نوادای امریکا

ایالت نوادا در غرب امریکا واقع و مرکزیتش کارسون سیتی است. نوادا جزو کشور مکزیک بود و پس از جنگ امریکا و مکزیک در سال ۱۸۴۸ ضمیمه خاک امریکا و در تقسیمات کشوری سال ۱۸۵۰ میلادی جزو ایالت یوتا شد. سرانجام در ۳۱ اکتبر ۱۸۶۴ نوادا به عنوان...

۷

تا دسترسی به مواد مخدر آسان باشد، مبارزه با آن دشوار است

کار اجباری و شست‌وشوی تشناب‌های حوزه‌های امنیتی از سوی معاندان خیابانی شاکي بود و این که کسی در هیچ جایی نیست تا درد دل افرادی که باور داشت «محرورترین و مظلوم‌ترین» قشر جامعه هستند را بشنود.

دلیل رفتن به محل حضور معاندان مواد مخدر، «هفته ملی بسیج علیه مواد مخدر» بود، رویدادی که معاندان در مورد آن چیزی نشنیده بودند و نمی‌دانستند چنین مناسبتی هم وجود دارد و از آن تجلیل می‌شود.

مسعود اندرابی، سرپرست وزارت امور داخله، در نخستین روز این هفته با نشر پیامی تصویری، ادعان کرد که در افغانستان بر اساس آمار رسمی سه میلیون تن معتاد به مواد مخدر اند. آمار درستی که از دید او کم‌تر از «فاجعه» نیست.

آمار وزارت امور داخله نشان می‌دهد، در جریان سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۹ میلادی نزدیک به ۴۰ هزار تن را به اتهام ارتکاب جرایم مواد مخدر گرفتار شده‌اند، اما روایت معاندان خیابانی از برخورد حکومت با این پدیده متفاوت است.

برای فهم افزایش شمار معاندان خیابانی در کشور، نیاز به پژوهش و انجام تحقیقات ریشه‌ای نیست، با کمی قدم زدن در شهرهای بزرگ، افزایش معاندان خیابانی به ساده‌گی مشخص می‌شود.

افرادی که هر کدامشان روزانه با جمع‌آوری ضایعات، زباله‌های قابل بازیافت و دزدی‌های کوچک، خودشان را به هر دری می‌زنند تا پول خرید مواد را به دست آورند و هر فرد معتاد به گونه‌ی میان‌گین، روزانه ۱۵۰ افغانی برای دود کردن مواد مصرف می‌کند.

اگر عدد ۱۵۰ افغانی ضرب در سه میلیون معتاد کشور شود، در افغانستان روزانه ۴۵۰ میلیون افغانی از سوی معاندان دود می‌شود و بخش بزرگی از این پول، به جیب افراد قدرت‌مندی می‌رود که از نظر مصرف‌کننده‌گان مواد، حکومت هم توان برخورد با آنان را ندارد.

محمدسین نیکخواه

تا همین چند سال پیش، برای یافتن افرادی که در گودال اعتیاد به مواد مخدر افتاده بودند، باید به حومه‌ی شهر، خرابه‌ها و گورستان‌ها می‌رفتیم، اما حالا در هر کوچه و پس‌کوچه و خیابان‌های مرکزی هرات، افرادی به چشم می‌خورند که آزادانه مقابل چشم صدها رهگذر مواد مصرف می‌کنند.

ساعت نه صبح بود و نور طلایی خورشید بر فراز مناره‌های هرات در مجموعه‌ی تاریخی «مصلا» می‌تابید؛ یکی از شاهکارهای معماری قدیم که با گذشت سال‌ها، رنگ از رخسار کاشی‌های فیروزه‌ای‌اش پریده است. اندکی آن‌سوتر از این بنای باشکوه، ده‌ها معتاد مواد مخدر، سرگرم مصرف مواد بودند.

خودم را به فردی که از رنگ چهره‌اش هویدا بود خمار است و دنبال اندکی مواد بود تا درد خماری را برطرف کند، معرفی کردم. گفت باسواد است و می‌تواند انگلیسی و فارسی بخواند، کارت هویتم را برایش نشان دادم و مطمئن شد از جانب من، خطری او و دوستانش را تهدید نمی‌کند.

تقاضا کرد از کنار خیابان کمی آن‌سوتر بروم و با دوستان دیگرش ملاقات کنم. چند قدم آمد و مرا به دوستانش معرفی کرد؛ از درد خماری نتوانست بیش‌تر تاب بیاورد و ما را برای مصرف مواد ترک کرد.

در میان جمع کوچکی از معاندان مواد مخدر، یکی که نسبت به دیگران لباس‌های پاک و وضعیت بهتری داشت، ادعا می‌کرد که برای معاندان مشورت می‌دهد تا اعتیاد را ترک کنند. چند لحظه‌ای از حضورم سپری نشده بود که مرد دیگری با ظاهری که به معاندان شباهتی نداشت، از راه رسید و این دو باهم رفتند.

در راه پول نقد و بسته‌های کوچک مواد را با هم ردوبدل کردند و افرادی به امید گرفتن مواد، دنبال آن‌ها رفتند. هیچ‌کدام از کسانی که اطراف من بودند، نمی‌خواستند و شاید هم نمی‌توانستند در مورد این دو مرد چیزی بگویند. میان جمع مردی به نام عبدالظاهر رضایی، که دوستانش او را «آقای نظری» خطاب می‌کردند، آمد و خواست وضعیت بیماران معتاد به مواد مخدر را روایت کند. ابتدا سرگذشت گرفتاری خودش به اعتیاد را شرح داد و روزگاری که

در ایران کارگر ساختمان بود و با پیشنهاد مردی ایرانی، برای نخستین بار سراغ مواد مخدر رفت. از او پرسیدم حکومت برای مهار مصرف مواد مخدر باید چی کاری کند؟ گفت، دسترسی به مواد مخدر که ساده‌تر از «خوردن یک گilas آب» است، محدود شود و ریشه‌های اصلی توزیع آن خشکانده شود.

یکی از مصرف‌کننده‌گان که صحبت‌های‌مان را گوش می‌داد، سرش را از زیر پارچه‌ای که برای مصرف تریاک روی سر انداخته بود بیرون کرد و گفت: «ما در ۲۴ ساعت هر لحظه و هر دقیقه که خواسته باشیم به مواد دسترسی داریم، هر کجا که بخواهیم مواد آزادانه فروخته می‌شود و حکومت هم بهتر از ما خبر دارد، اما هیچ کاری نمی‌کند».

وقتی صحبت این مرد تمام شد، آقای نظری داستان زنده‌گی‌اش را ادامه داد و از گذشته‌ی درخشانی قصه کرد که در زمان حکومت داکتر نجیب‌الله، همراه صدها جوان دیگر با استفاده از بورسیه تحصیلی دولتی، راهی بلاروس شد و با ختم دوره تحصیل در رشته حقوق دوباره به کشورش بازگشت.

او برای خدمت به ولایت زادگاهش غزنی رفت، اما با تصرف این ولایت توسط طالبان، برخی همکاران وی تیرباران شدند و خودش هم مانند هزاران ساکن دیگر کشورش، برای پیدا کردن یک لقمه نان راهی ایران شد و سرانجام مسیر زنده‌گی‌اش به بی‌راهه‌ی اعتیاد رفت.

عبدالظاهر، از برخورد بد، توهین، دشنام، تحقیر و تمسخر شدن معاندان از سوی مردم گلایه داشت. روایت آن‌چه در خیابان‌های شهر بر سر او و دوستانش می‌آید برایش آسان نبود. چشم‌هایش با اشک‌تر شد و گفت، در برخی موارد برخورد شهروندان با معاندان، از برخورد با حیوانات هم بدتر است.

از زورگیری و لتوکوب برخی مأموران پولیس،

اتحادیه اروپا:

حملات طالبان علیه نیروهای امنیتی چشم‌انداز مذاکرات بین‌افغانی را تضعیف می‌کند

این قتل‌ها عمدی و برای تحریف روند صلح پیش از مذاکرات به راه انداخته شده است. این اتحادیه خواهان تحقیق و بررسی قتل‌های هدفمند و مجازات عاملان آن شده است.

در اعلامیه‌ای کشته شدن دو کارمند کمیسیون مستقل حقوق بشر در اوایل هفته جاری یادآوری شده است. فاطمه خلیل و جاوید فولاد دو کارمند کمیسیون مستقل حقوق بشر روز شنبه، هفتم سرطان در انفجاری در کابل کشته شدند.

اتحادیه‌ی اروپا کمیسیون حقوق بشر را تشویق کرده است به کار خود برای تأمین صلح و نهادینه شدن حقوق بشر ادامه دهد.

در پایان اعلامیه نماینده‌گی اتحادیه اروپا تأکید شده است که خشونت‌ها باید متوقف شود و آتش‌بس فوری و بشردوستانه برقرار گردد. این اتحادیه خاطر نشان کرده است که با شروع مذاکرات بین‌افغانی باید آتش‌بس دائمی و جامع برقرار شود.

۸ صبح، کابل: نماینده‌گی اتحادیه اروپا در افغانستان در اعلامیه‌ای نسبت به افزایش خشونت‌ها پس از آتش‌بس عید، عمیقاً ابراز نگرانی کرده است. در این اعلامیه که روز سه‌شنبه، دهم سرطان نشر شد، نماینده‌گی اتحادیه اروپا گفته است که حملات طالبان علیه نیروهای امنیتی «چشم‌انداز» مذاکرات بین‌افغانی را تضعیف می‌کند و باید آتش‌بس تمام‌عیار اعلام شود و حملات پایان بیابد.

شورای وزیران اتحادیه در ۲۹ ماه می میلادی میزان خشونت‌ها در افغانستان را «غیرقابل قبول» خوانده بود. در اعلامیه نماینده‌گی اتحادیه اروپا گفته شده است که اکنون وضعیت وخیم‌تر از گذشته شده است.

نماینده‌گی اتحادیه تأکید کرده است که خشونت علیه غیرنظامیان هم‌چنان ادامه دارد که نقض قوانین بین‌المللی بشردوستانه است و اعتماد و اطمینان لازم برای شروع مذاکرات صلح را به شدت تضعیف می‌کند.

در اعلامیه گفته شده است که قتل‌های هدفمند در هفته‌های اخیر به شدت افزایش یافته است و اتحادیه اروپا ترور روحانیان، روزنامه‌نگاران، کارمندان رسانه‌ها، مدافعان حقوق بشر و کارمندان صحتی را محکوم می‌کند.

نماینده‌گی اتحادیه اروپا خاطر نشان کرده است که

چه زمانی فاسدان مورد پی‌گرد قرار می‌گیرند؟

فساد در ادارات دولتی و در شمار زیادی از نهادهای خصوصی به بیماری لاعلاجی بدل شده است. فساد در کشور چنان نهادینه شده است که تمام تلاش‌های ملی و بین‌المللی برای کاهش آن در دو دهه اخیر بی‌نتیجه مانده است. افغانستان همواره در کنار سودان شمالی، کوریای شمالی و سومالی در جمع سه فاسدترین کشور جهان قرار داشته است.

کمیته شفافیت بین‌المللی در گزارش‌هایش تمام سازوکارهای مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان را بی‌اثر می‌داند. اینک فساد و چپاول دارایی‌های عامه و ثروت‌های ملی به یک فرهنگ جافتاده بدل شده است.

بر اساس گزارش‌ها سالانه یک میلیارد دالر تنها در گمرک‌های افغانستان حیف‌ومیل می‌شود. از بودجه اختصاص یافته برای مبارزه با بیماری کرونا در افغانستان تنها در چهار ولایت در حدود ۱۵۰ میلیون افغانی حیف‌ومیل شده است. در توزیع نان برای نیازمندان در دوران بحران کرونا حیف‌ومیل صورت گرفته است. حکومت با همه دم‌دستگاهی که برای مبارزه با فساد ایجاد کرده است از جلوگیری فساد در جمع‌آوری عوایدش عاجز است. با آن‌که مرکزی‌سازی پروسه‌های تدارکاتی برای رفع فساد انجام شد، اما گزارش‌ها حاکی از آن‌اند که اداره ملی تدارکات نیز نتوانسته است جلو فساد در پروسه‌های تدارکاتی را بگیرد و شفافیت در این پروسه‌ها را تأمین کند.

فساد چنان فراگیر است که تقریباً برای انجام عادی‌ترین کارها در ادارات مطالبه رشوه می‌شود. بر اساس گزارش‌های نهادهای ناظر بر شفافیت، مردم افغانستان در سال ۲۰۱۸ در سراسر افغانستان ۱.۶۵ میلیارد دالر رشوه پرداخته‌اند. این رشوه حالا به ۲ میلیارد دالر در سال رسیده است.

حالا فساد چنان قباحتش را از دست داده است که شماری از پست‌های درآمدزای دولتی سرقفلی دارند و خرید و فروش می‌شوند.

در سال ۱۳۹۶ استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری را حکومت افغانستان تدوین کرد. اداراتی چون اداره عالی مبارزه با فساد اداری، کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه علیه فساد اداری، لوی‌سارنوالی، مرکز عدلی و قضایی مبارزه با فساد اداری و شورای عالی حاکمیت قانون گویا علیه فساد مبارزه می‌کنند، در کنار آن اداره مبارزه با جرایم سنگین و هم‌چنان اداره بازرسی ویژه با هدف مبارزه موثر علیه فساد اداری و نظارت از فعالیت‌های اراکین عالی‌رتبه حکومتی ایجاد گردیده‌اند. در کنار آن نهادهایی چون کمیته مستقل مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه علیه فساد اداری برای مستندسازی فساد در ادارات دولتی ایجاد شده‌اند، هم‌چنان نهادهایی چون سازمان شفافیت بین‌المللی و نهاد دیده‌بان شفافیت افغانستان نیز برای نظارت بر کار مبارزه علیه فساد اداری فعالیت دارند. با وجود فعالیت همه این نهادها، هنوز فساد در کشور بیداد می‌کند و مردم از نهادهای حکومت برای تأمین شفافیت ناامید شده‌اند. مردم افغانستان شاهد اند که

فاسدان بزرگ مصونیت دارند و حتا شماری از آن‌ها که هنوز پرونده‌های فسادشان شفاف نشده است دوباره به پست‌های مهم دولتی گماشته می‌شوند.

پرسشی که به میان می‌آید این است که چرا حکومت در امر جلوگیری از فساد اداری ناتوان است. به باور نهادهای ملی و بین‌المللی مبارزه با فساد، مصونیت اراکین بلندرتبه دولتی، نماینده‌گان پارلمان یا پی‌گرد عدلی و قضایی یکی از علت‌های عمده‌ی تداوم فساد است. ارگان‌های تنفیذ قانون تحت نفوذ این افراد نمی‌توانند پرونده‌های فساد اراکین بلندرتبه و زورمندان را بررسی و مورد پی‌گرد قرار دهند.

دلیل دیگر ناتوانی و ناکارآمدی نهادهای مبارزه بر ضد فساد اداری این است که این نهادها هرگز از استقلالیت لازم برخوردار نبوده‌اند و همواره حوزه سیاست در کار این نهادها مداخله کرده است. تجربه نشان می‌دهد که حکومت افغانستان در امر مبارزه با فسادپیشه‌گان برخورد گزینشی داشته است و در بسا موارد پرونده‌های فساد تا آخر بررسی نشده‌اند و فسادپیشه‌گان به محاکم معرفی نشده‌اند. اداره‌های تفتیش داخلی وزارت‌خانه‌ها اسناد فساد ادارات‌شان را در تباری یا وزیران یا بر اساس روابط با فاسدان حفظ می‌کنند و این پرونده‌ها به سارنوالی فرستاده نمی‌شود. حتا شماری از این فسادپیشه‌گان در اداره عالی لوی‌سارنوالی نیز نفوذ دارند و در آن‌جا دوسیه‌های فسادشان حفظ می‌گردد و مفسدین از پی‌گرد عدلی و قضایی بدین شیوه در امان می‌مانند.

مردم افغانستان حق دارند تا شاهد مبارزه راستین و صادقانه با فساد اداری از جانب حکومت باشند، چرا که فساد اداری زنده‌گی آن‌ها را متاثر ساخته است و از این ناحیه به شدت در رنج‌اند.

انفجار ماین در هلمند

جان دو غیرنظامی

را گرفت

۸ صبح، کابل: در نتیجه انفجار ماین کنار جاده‌ای در ولسوالی ناوه ولایت هلمند دو غیرنظامی جان باخته‌اند.

عمر زواک سخنگوی والی هلمند، به روزنامه ۸ صبح گفت که این انفجار ساعت ۸:۰۰ صبح روز سه‌شنبه، دهم سرطان در منطقه «منگل‌زوی» ولسوالی ناوه رخ داده است.

سخنگوی والی هلمند افزود که ماین کنار جاده‌ی موتر حامل غیرنظامیان را در منطقه منگل‌زوی هدف قرار داده است.

در این انفجار یک غیرنظامی دیگر زخمی شده است. ولسوالی ناوه در ۲۴ کیلومتری جنوب شهر لشکرگاه، مرکز ولایت هلمند واقع است.

این سومین رویدادی است که در سه روز گذشته از غیرنظامیان در هلمند قربانی می‌گیرد.

دفتر والی هلمند روز گذشته اعلام کرد که در پی حملات راکتی و انفجار موتر بمب‌گذاری شده در بازار ولسوالی سنگین هنگام برگزاری یک میله عنعنه‌ای، ۲۳ غیرنظامی کشته شده و ۱۵ غیرنظامی دیگر زخمی شده‌اند.

مسئولیت این رویداد را فرد و یا گروهی بر عهده نگرفته است و نیروهای دولتی و طالبان یک‌دیگر را مسبب این حادثه خونین معرفی کرده‌اند.

روزی پیش‌تر از آن نیز انفجار یک میان کنار جاده‌ای در ولسوالی واشیر هلمند جان شش غیرنظامی را گرفت.

به نیاز بیماران و شائبه فساد در بودجه کرونا رسیده گی می شود

حسین هوش

وزارت صحت عامه می گوید که تلاش‌ها برای رفع نیازهای بیماران کرونایی را تسریع بخشیده و به پی‌گیری موارد فساد در بودجه کرونا نیز متعهد است. به گفته مسوولان در این وزارت،

قرار است سه شفاخانه مبارزه با کرونا در کابل با سیستم تولیدکننده مرکزی اکسیژن مجهز شود که در نتیجه آن، برای ۴۰۰ بستر این شفاخانه‌ها به گونه شبانه‌روزی اکسیژن تهیه شده و ۴۰۰ بالون اکسیژن دیگر نیز به سایر شفاخانه‌ها فرستاده خواهد شد. این وزارت هم‌چنان بر رفع نیازهای بیماران تاکید کرده، می‌گوید که ۱۷۰ تن دوا و مواد طبی مورد نیاز بیماران را به ۳۴ ولایت فرستاده است تا فشار خرید دوا را از دوش بیماران کرونایی بردارد. با این همه، فساد در بودجه کرونا هنوز پیرامون مبارزه با این ویروس مطرح است. مسوولان در وزارت صحت با تایید برخی از موارد فساد در روند مبارزه با کرونا، به مردم تعهد می‌دهند که در همکاری با لوی‌سارنوالی با این موارد برخورد جدی‌ای خواهند کرد. هم‌زمان با این تعهدات، ارگ دستور هفت ماده‌ای را در مورد بازرسی شکایت‌ها و گزارش‌های مربوط به چگونگی مصرف منابع مبارزه با کرونا صادر کرده و خواهان شفافیت در این مورد شده است.

در حالی که شکایت‌ها از کمبود اکسیژن و دوا برای رفع نیازهای بیماران کرونایی افزایش یافته، وزارت صحت به مردم تعهد می‌دهد که به این نیاز و سایر نیازهای شفاخانه‌های مبارزه با کرونا رسیده گی می‌کند. احمدجواد عثمانی، سرپرست و نامزدوزیر صحت عامه روز سه‌شنبه، دهم سرطان در نشست خبری تایید کرد که شرکت‌های تولیدی اکسیژن در کشور با مشکلات تامین برق و کمبود بالون‌ها روبه‌رو بوده‌اند و این موارد سبب شده که روند دست‌رسی بیماران به اکسیژن کافی در روزهای اخیر پیچیده‌تر شود. وی افزود که مشکلات تامین برق فابریکه‌های تولید اکسیژن به همکاری شرکت برشنا رفع شده و این وزارت تلاش‌ها برای فراهم کردن فوری بالون‌های اکسیژن فابریکه‌های تولیدی را نیز آغاز کرده است. به گفته سرپرست وزارت صحت عامه، افزایش بالون‌های اکسیژن برای فابریکه‌های تولیدی و نظارت ریاست امنیت ملی از تامین اکسیژن شفاخانه‌های مبارزه با کرونا به رفع نیازهای بیماران کووید-۱۹ در جریان یک شبانه‌روز اخیر منجر شده است.

آقای عثمانی گفت که وزارت صحت عامه فی‌البالون اکسیژن را به نرخ ۶۰۰ افغانی با شش شرکت تولیدی قرارداد کرده است که با توجه به پرداختن نرخ بیش‌تر توسط برخی از شهروندان و نبود نظارت کافی، نیاز شفاخانه‌های مبارزه با کرونا تامین نمی‌شد. با این حال، وی تصریح کرد که پس از نظارت کارمندان امنیت ملی از شرکت‌های تولید اکسیژن، گرفتن تعهد از این شرکت‌ها و یافتن اطمینان از تامین نیازهای شفاخانه‌های کرونایی، این چالش در شرایط کنونی رفع شده است. سرپرست وزارت صحت عامه هم‌چنان افزود که در جریان سه روز اخیر از میزان بالون‌های اکسیژن در فابریکه‌های تولیدی کاسته شده، زیرا به باور وی، شهروندان برخی از بالون‌ها را بنا بر نگرانی‌ها به سکتور خصوصی انتقال داده‌اند و این سبب شد که شرکت‌های تولیدی اکسیژن نتوانند نیاز موجود در شفاخانه‌های افغان-جاپان و علی‌جناح را رفع کنند.

با این همه، وی تصریح کرد که وزارت دفاع ملی به تازه‌گی ۲۰۰ بالون خالی اکسیژن را در اختیار وزارت صحت عامه قرار داده و این بالون‌ها به شرکت‌های تولیدی اکسیژن سپرده شده است. هم‌زمان با این، وزارت صحت عامه می‌گوید که یونیسیف نیز ۵۰ دستگاه تولید اکسیژن کمک کرده که توانسته نیازهای موجود را در کوتاه مدت برطرف سازد. احمدجواد عثمانی هم‌زمان با این موارد، افزود که وزارت صحت عامه به تازه‌گی حکم خریداری یک هزار بالون اکسیژن را صادر کرده و دستور داده که به این نیاز هرچه زودتر رسیده گی شود. وزارت صحت عامه هم‌چنان می‌گوید که برای حل کوتاه مدت نیازها، ۵۰۰ دستگاه کوچک تولید اکسیژن که هر کدام برای یک بیمار استفاده می‌شود را از چین وارد می‌کند. سرپرست این وزارت هر چند گفت که

وزارت صحت عامه به دستگاه ۱۰ لیتره نیاز داشته، اما تصریح کرده که دستگاه‌های هشت لیتری در بازارها موجود بوده و این وزارت دستور وارد کردن فوری آن و ارسال به ولسوالی‌های مختلف را صادر است. این در حالی است که به گفته مسوولان، گفت‌وگوها برای حل این معضل با ایران و پاکستان نیز ادامه یافته است.

سرپرست وزارت صحت عامه اما تصریح کرد که برای حل عمومی این چالش، با وزارت امور خارجه کشور و سفارت‌های افغانستان در ایران، ترکیه و چین تماس برقرار کرده‌اند تا یک سیستم تولیدکننده مرکزی اکسیژن را تدارک ببیند. به گفته وی، این سیستم می‌تواند برای چندین سال شفاخانه‌های افغان-جاپان، علی‌جناح و شیخ زاید در کابل را پوشش دهد و اکسیژن ۴۰۰ بستر را به گونه مداوم برای یک شبانه‌روز فراهم سازد. آقای عثمانی گفت که علاوه بر رفع نیازهای سه شفاخانه عمده مبارزه با کرونا در پایتخت، این سیستم می‌تواند ۴۰۰ بالون اکسیژن را در جریان یک روز برای سایر شفاخانه‌های کشور نیز تامین کند. به نقل از سرپرست وزارت صحت عامه، اسناد خرید این سیستم آماده و به اداره تدارکات ملی فرستاده شده تا هرچه زودتر برای نصب آماده شود. سرپرست وزارت صحت عامه هم‌زمان با این گفت که در جریان سفرهای ولایتی‌اش دریافت کرده که برخی از ولایت‌ها، از جمله هلمند و زابل، دستگاه تولید اکسیژن ندارد و اکسیژن شفاخانه‌ها در این ولایت از دیگر ولایت‌های هم‌جوار تامین می‌شود. با این همه، وی تصریح کرد که این وزارت ناگزیر است در شرایط کنونی از گزینه‌های مختلف، از جمله ارسال محموله‌های اکسیژن از پایتخت به سایر ولایت‌ها، استفاده کند.

در کنار چالش کمبود اکسیژن در شفاخانه‌ها، وزارت صحت عامه می‌گوید که برای رفع نیازهای دواپی بیماران نیز تلاش‌هایی را روی دست گرفته است. احمدجواد عثمانی گفت که در جریان آغاز کارش با ریاست‌های صحت عامه ۳۴ ولایت تماس گرفته و همه خواسته‌های دواپی و تجهیزات آن‌ان را فهرست کرده است. وی افزود که پس از بررسی‌ها، وزارت صحت عامه ۱۷۰ تن دوا و مواد طبی را از گداهای مرکزی وزارت صحت عامه به سمت ۳۴ ولایت بارگیری کرده که تاکنون روند ارسال این مواد به ۱۶ ولایت تکمیل شده و به ۱۸ ولایت دیگر در حال کامل شدن است. به گفته آقای عثمانی، این روند به ۲۱ شفاخانه کابل نیز ادامه یافته، اما هم‌زمان با آن، وزارت صحت عامه تلاش کرده که نیازهای دواپی شفاخانه‌های افغان-جاپان و علی‌جناح را در حال حاضر از بودجه ولایتی کابل تدارک ببیند. هم‌زمان با این، محمدیعقوب حیدری، والی کابل افزود که علاوه بر نماینده‌گان شفاخانه‌ها و وزارت صحت عامه، رسانه‌ها و جامعه مدنی نیز می‌توانند از روند خریداری دوا برای دو شفاخانه مبارز با کرونا در کابل نظارت کنند تا شفافیت روند تضمین شود.

سرپرست وزارت صحت عامه در ادامه تصریح کرد که در جریان سفر هفته گذشته به ننگرهار، لغمان، هرات، قندهار، زابل و هلمند، از روند مبارزه با کرونا نظارت کرده است. احمدجواد عثمانی افزود که در این جریان با ۱۰۰ بیمار کرونا دیده و مشکلات‌شان را فهرست کرده است. به گفته وی، قندهار، زابل و هلمند به ترتیب با مشکلات جدی‌ای روبه‌رو بودند و این وزارت دریافته که از دو دستگاه تنفس مصنوعی فرستاده شده به قندهار که دو ماه پیش فرستاده شده بود، استفاده نشده است. وی گفت که این

خواهد شد. این در حالی است که لوی‌سارنوالی یک معتمد گدام مرکزی وزارت صحت عامه را هنگام دریافت ۸۰ هزار دالر رشوت بالفعل بازداشت کرد. آقای عثمانی گفت که برخی از افراد دیگر نیز در چنین روند دخیل می‌باشند و وعده داد که این افراد را به کمک لوی‌سارنوالی تشخیص کرده و به عدالت خواهد سپرد. از سوی هم، عبدالقادر قلات‌وال، عضو مجلس نماینده‌گان که در این نشست خبری حضور داشت، تصریح کرد که اعضای این مجلس مصارف حکومت، به ویژه وزارت صحت عامه برای مبارزه با ویروس کرونا را زیر نظر دارد.

هم‌زمان با این تعهد سرپرست وزارت صحت عامه و تاکید عضو مجلس بر نظارت از چگونگی مصرف بودجه مبارزه با کرونا، ارگ ریاست جمهوری نیز در یک حکم هفت ماده‌ای، به اداره بازرسی وظیفه سپرد که شکایت‌ها و گزارش‌های مربوط به چگونگی مدیریت و مصرف منابع مبارزه با ویروس کرونا را بررسی کند. در ماده اول این حکم ارگ ریاست جمهوری که روز سه‌شنبه، دهم سرطان همه‌گانی شد، هدف این بررسی‌ها، «اطمینان از تطبیق درست تعهدات حکومت به منظور حاکمیت قانون، شفاف‌سازی، پاسخگویی و مسوولیت‌پذیری ادارات دولتی ذی‌ربط در راستای مبارزه موثر با شیوع ویروس کرونا با توجه به وظایف، صلاحیت‌ها، اجرائات، فعالیت‌ها و ارائه خدمات‌شان» خوانده شده است. در ماده‌های دوم و سوم نیز آمده که اداره بازرسی موظف است تا شکایت‌های و گزارش‌های مربوط به موارد فساد اداری در بودجه مبارزه با کرونا را از «مجرای اشخاص حقیقی، رسانه‌ها، نهادهای جامعه‌ی مدنی، مراکز تحقیقاتی و علمی و سایر اشخاص حکمی» و به گونه‌ی حضوری، تلفن، ایمیل و سایر موارد دریافت و بازرسی کند.

در ماده چهار این حکم تصریح شده که اداره بازرسی اسناد و مدارک حمایتی لازم را برای وضاحت موضوع، شکایت‌ها و گزارش‌ها خواسته، سپس نتیجه بررسی‌هایش که ماهیت جرمی و جزایی دارد را به نهادهای عدلی ارجاع کرده و در غیر آن، سفارش‌ها و توصیه‌های اصلاحی‌اش را به آدرس مسوولان اداره‌های بازرسی شده صادر کند. در ادامه این ماده گفته شده است که اداره بازرسی با رعایت قانون حمایت از اطلاع‌دهنده‌گان فساد اداری، از شاکی یا اطلاع‌دهنده حمایت کرده و در مطابقت با قانون دست‌رسی به اطلاعات، گزارش اجرائاتش را برای آگاهی شهروندان نشر کند. رییس جمهوری غنی در ماده پنجم این حکم دستور داده که همه اداره‌های دولتی در بررسی این موضوع با اداره بازرسی همکاری همه‌جانبه کرده و اسناد و مدارک لازم را در دست‌رس این اداره قرار دهند. در ادامه این ماده از مسوولان اداره‌های زیر بازرسی خواسته شده معیاد معین اداره بازرسی برای پاسخ‌گویی حاضر شوند.

محمدشرف غنی در ماده ششم این حکم از ریاست عمومی دفتر مقامش خواسته که همه منابع و امکانات مورد نیاز اداره بازرسی مرتبط با این حکم هفت ماده‌ای، از جمله نحوه تامین امنیت و حفاظت این اداره را فراهم سازد. در ماده آخر این حکم نیز اداره بازرسی موظف شده که گزارش اجرائاتش و فعالیت‌های مربوط به این حکم را به گونه ماهوار ترتیب به ارگ ریاست جمهوری بسپارد. این حکم ارگ ریاست جمهوری در حالی همه‌گانی می‌شود که برخی از مسوولان محلی در ولایت‌ها، مصارف مبارزه با کرونا را با مردم در میان گذاشته‌اند. با این حال، استدلال مقامات محلی و نرخ‌های درج شده در فهرست خریداری کمیته با کرونا ولایت‌ها نتوانسته است اعتماد مردم را حاصل کند. برخی از شهروندان با انتقاد از پول پرداخت شده برای برخی از اجناس مورد نیاز، مقامات محلی را به حیف‌ومیل مبارزه با کرونا متهم ساخته‌اند.

گفتنی است که بر اساس گزارش تحقیقی روزنامه ۸صبح، کم‌تر از ۱۵۰ میلیون افغانی از بودجه مبارزه با کرونا تنها در ولایت‌های هرات، بدخشان، نورستان و میدان‌وردک حیف‌ومیل شده است. این موارد تناقض واضح در آمارهای ارایه شده از سوی مسوولان و ناظران و پرداخت بیش از نرخ معمول بازار برای خرید برخی از اجناس را شامل می‌شود. ارگ ریاست جمهوری پس از استقبال از این گزارش، تعهد کرده بود که چگونگی مصرف بودجه مبارزه با ویروس کرونا را بررسی خواهد کرد.

گزارش‌های فساد در بودجه مبارزه با کرونا پی‌گیری می‌شود

سرپرست وزارت صحت عامه در نشست خبری‌اش هم‌چنان تعهد داد که فساد در روند مبارزه با کرونا را به گونه جدی بررسی خواهد کرد. احمدجواد عثمانی افزود که این وزارت به هیچ فردی اجازه نخواهد داد که از بودجه مبارزه با کرونا استفاده کند. وی هرچند تاکید کرد که کارمندان این وزارت افراد صادقی هستند، اما با این حال گفت که برخی از افراد مفسد نیز در این میان دیده می‌شوند که در همکاری با لوی‌سارنوالی در تشخیص و پی‌گیری این افراد اقدام

نظامیان افغان؛

سر در گمی بین جنگ و صلح

احمد شاه کهزاد

نیروهای امنیتی افغانستان عملاً در سردرگمی بین جنگ و صلح به سر می‌برند. برای آن‌ها نه فرار از میدان جنگ و واگذاری سنگر به طالبان ممکن است و نه شکست و نابودی این گروه حتمی است. نظامیان افغان به منظور نشان دادن حسن نیت دولت افغانستان و آسیب ندیدن روند صلح، نمی‌توانند در مقابل دشمن قاطعانه بچنگند و از طرفی در مواجهه با تحركات روزافزون طالبان نمی‌توانند بی‌تفاوت باشند. سیاست تضرعی دولت و کلاف سردرگم جنگ، تلفات نیروهای امنیتی-دفاعی را به حداکثر رسانده است که رقم خوردن خونین‌ترین هفته در ۱۹ سال گذشته، دال بر این ادعا است. گروه طالبان تنها در یک هفته پسین جمعاً ۸۴۱ نظامی افغان را کشته و زخمی کرده و ۴۲۲ حمله تهاجمی در ۳۲ ولایت افغانستان راه‌اندازی کرده است. حملات طالبان بر مواضع نیروهای امنیتی افغانستان در حالی شدت گرفته است که تلاش‌ها برای آغاز گفت‌وگوهای صلح قویا جریان دارد و حکومت افغانستان اخیراً اعلام کرده که هیات مذاکره‌کننده‌اش برای گفت‌وگو با گروه طالبان آماده است. در چنین شرایطی که آغاز مذاکرات بین‌الافغانی در دستور کار قرار دارد، قطعاً ایجاب می‌کند که طرف‌های درگیر حسن نیت لازم برای صلح نشان دهند؛ اما طالبان که طرف اصلی منازعه هستند، مدام بر طبل جنگ می‌کوبند و هنوز باعث و بانی خشونت‌اند. پرسش این است که طالبان از گفت‌وگوهای صلح به عنوان ابزار برای دستیابی به اهداف‌شان کار می‌گیرند یا واقعاً به دلیل فقدان انسجام درونی، توان برقراری آتش‌بس را ندارند؟

دولت افغانستان و گروه طالبان در جریان سه روز عید رمضان آتش‌بس اعلام کردند. متأسفانه در جریان این سه روز نیز افغانستان آرام نبود. ۱۶ نیروی امنیتی افغان از اثر حملات دشمن کشته شدند و طالبان نتوانستند آتش‌بس را مراعات کنند. پس از آن

هرچند آتش‌بس به گونه‌ی رسمی تمدید نشد، اما توقع می‌رفت که به صورت اعلام‌نشده باقی بماند و طرفین آن را مراعات کنند. حکومت افغانستان به همین منظور، از آتش‌بس اعلام‌نشده حمایت کرد و تمایلی را برای برقراری صلح ابراز داشت. به همین منظور، هنوز بیش‌تر از ۳۰۰۰ زندانی طالبان را از بند رها کرده است. متأسفانه آزادی زندانیان طالبان که هیچ تضمینی برای بازگشت آن‌ها به میدان جنگ وجود ندارد، نه تنها به کاهش جنگ و خشونت در کشور کمک نکرده، بلکه سبب تقویت صفوف جنگ‌جویان طالبان شده و رقم تلفات اردو و پولیس را به حد اعظمی آن رسانده است. گروه طالبان هنوز باعث و بانی خشونت بوده و تاکنون برای صلح افغانستان از افرادی را زیر نام زندانیان نیروهای امنیتی از بند رها کرده‌اند، بیش‌ترشان غیرنظامیان تا نظامی؛ چون طالبان دستگیر شده‌گان نیروهای امنیتی را هیچ‌گاهی زنده نگه نمی‌دارند و آن‌ها هیچ رحمی بالای نظامیان افغان ندارند. متأسفانه حملات طالبان بر مواضع نیروهای امنیتی افغانستان در حالی شدت گرفته است که تلاش‌ها برای آغاز گفت‌وگوهای صلح قویا جریان دارد و حکومت افغانستان از آماده‌گی‌اش برای آغاز این روند سخن می‌گوید.

به باور من، سواي آن‌که بحرانی شدن اوضاع امنیتی ریشه در جنگ‌طلبی و خشونت‌خواهی طالبان دارد و پدیده جنگ بخشی از زندگی این گروه را می‌سازد، اکنون اصلی‌ترین دلیل این‌که طالبان نتوانسته‌اند تقاضای کاهش خشونت را برآورده کنند، فقدان انسجام درون‌سازمانی‌شان است. طالبان عملاً نمی‌توانند من حیث یک جبهه متحد عمل کنند، به همین دلیل در جریان آتش‌بس سه‌روزه عید رمضان نیز افغانستان در امنیت کامل نبود. درگیری‌های جناحی در میان جنگ‌جویان طالبان، آن‌گونه که تا حالا ملموس بوده، بعد از گفت‌وگوهای بین‌الافغانی نیز متصور است؛ به همین سبب صلحی که با طالبان به دست می‌آید، قطعاً پایان جنگ نیست. رعایت

نشدن کامل آتش‌بس سه‌روزه عید رمضان و مهم‌تر از آن عملی نشدن آتش‌بس اعلام‌نشده، به وضوح نشان می‌دهد که رهبری طالبان تسلط کامل بر افراد تحت امرشان نداشته و توان برقراری آتش‌بس دایمی را ندارند. قطعاً رهبری طالبان به خاطر ترس از حملات متعدد افراد سرکش این گروه، دچار تردید شده‌اند و این گروه هراس دارد که فقدان انسجام درونی و ناتوانی‌اش در امر برقراری صلح هرچه بیش‌تر برای افغان‌ها و جهانیان برملا گردد.

مضاف بر نداشتن کنترل کامل بر افراد تحت امرشان، طالبان معتقد اند که با تشدید جنگ و خشونت می‌توانند حکومت افغانستان را وادار به پذیرش بدون قیدوشرط تمامی خواسته‌های ریز و درشت‌شان کنند. با این وصف، گمان می‌کنم که گروه طالبان تا دستیابی به اوضاع ایده‌آلش از شورش‌گری و حملات علیه نیروهای امنیتی افغانستان دست نخواهد کشید و به آتش‌بس دایمی تن نخواهد داد. این گروه منافعی را در تشدید جنگ و ناامنی می‌بیند و جنگ را تنها ابزار برای عملی کردن توافق‌نامه صلح می‌پندارد. این گروه قویا باور دارد که اجرایی شدن توافق‌نامه برای آن‌ها فرصت دست‌یابی به قدرت را می‌دهد و زمینه بازگشت آنان را به عنوان رهبران آینده سیاسی افغانستان فراهم می‌کند.

به هر روی، من فکر می‌کنم که ادامه افغان‌کشی و خشونت، موفقیت‌پروسه صلح را دشوار می‌سازد و قطعاً این پروسه را به مرحله پیچیده‌تری سوق می‌دهد. تاکنون طالبان هرچند از حسن نیت دولت افغانستان به زعم‌شان استفاده کرده و ظاهراً در میدان نبرد دست بازتر و بلندتری دارند، اما رهبران آن‌ها باید درک کنند که با زبان جنگ و خشونت، صلح به دست نمی‌آید. قطعاً در صورت عدم توقف جنگ و خشونت از طرف طالبان و پی‌گیری خواسته‌های‌شان از مجرای جنگ و مضاف بر این، عدم تمایل جدی ایالات متحده امریکا به ختم جنگ در افغانستان و عجله برای خروج عساکرش از کشور، دستیابی به صلح و ثبات دایمی در افغانستان دشوار می‌نماید.

افزایش جرم‌های جنایی و مقصر پنداشتن قربانی

سیدمحمد فقیری
جامعه‌شناس

یکی از پی‌آمدهای شیوع ویروس کرونا برای جامعه افغانستان، افزایش جرم‌های جنایی خواهد بود. من دو ماه قبل در یک گفت‌وگو که پیرامون تاثیرات اجتماعی و فرهنگی کرونا برگزار شده بود، به این موضوع اشاره کردم که توقف بسیاری از مشاغل در افغانستان در نتیجه شیوع ویروس کرونا، فقر معیشتی و نابرابری‌های اجتماعی را افزایش خواهد داد و حکومت افغانستان باید برای مدیریت پی‌آمدهای اقتصادی و اجتماعی کرونا برنامه‌ریزی کند. این روزها که نرخ جرم‌های جنایی در کشور افزایش یافته است، خیلی‌ها ناآگاهانه پدیده جرم را به مسایل غیرمرتبط ربط می‌دهند.

امیل دور کیم، جامعه‌شناس برجسته فرانسه‌ای، به این باور بود که برای درک موضوعات اجتماعی باید به علل اجتماعی آن‌ها نگاه کنیم و این‌گونه می‌توانیم مسایل اجتماعی را تبیین کنیم.

در افغانستان همواره مسایل اجتماعی به قضاوت‌های سیاسی فروکاسته می‌شود و برای همین است که ما به شناخت علمی آسیب‌های اجتماعی نمی‌رسیم. هر زمان که نرخ جرم‌های جنایی در کشور افزایش می‌یابد، شمار زیادی از تحلیل‌گران در رسانه‌ها و هم‌چنان کاربران در شبکه‌های اجتماعی به ناتوانی پولیس در مهار جرم‌های جنایی اشاره می‌کنند. افزایش جرایم جنایی در کشور نباید تنها به کم‌کاری نهادهای امنیتی فروکاسته شود. پدیده جرم بعد‌های گوناگونی دارد که باید از دریچه‌های جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، اقتصاد، مسایل حقوقی و امنیتی مورد مطالعه قرار گیرد. دو عامل اساسی که احتمال ازدیاد جرم را افزایش می‌دهد، فقر و اعتیاد به مواد مخدر است. افغانستان

از هر دو عامل فقر و اعتیاد رنج می‌برد. گسترش ویروس کرونا در کشور نیز سبب افزایش بی‌کاری و توقف مشاغل زیادی شده است و برای همین مهم است که پی‌آمدهای اقتصادی ویروس کرونا بر جامعه افغانستان جدی گرفته شود.

بدون شک یکی از عواملی که جرایم و بزه‌کاری را تشویق می‌کند، فقر اقتصادی است. فقر معیشتی که در نتیجه متوقف شدن مشاغل به وجود آمده، قادر است شماری از افراد را به دام ارتکاب جرایم جنایی بیندازد.

مجرمان خود قربانیان نظام نابرابری‌اند که به سود ثروت‌مندان است و آن‌ها فطرتاً گرایش ندارند تا به گروه‌های تبه‌کار بپیوندند، بلکه به دلیل فقر اقتصادی و محرومیت مجبور می‌شوند تا از این طریق خواسته‌های‌شان را برآورده کنند.

مقصر پنداشتن قربانی نه تنها عادلانه نیست، بلکه ما را از توجه به عواملی که باعث به وجود آمدن این وضعیت شده است غافل می‌کند. در افغانستان دستیابی به قدرت سیاسی به شدت قومی، ارثی و طبقاتی شده و اگر بدنه دستگاه حکومت در هر کشوری با چنین آفت‌هایی گرفتار باشد، بدون تردید نابرابری در بطن جامعه افزایش می‌یابد.

فعالیت گسترده رسانه‌ها در هژده سال گذشته در تقویت احساس محرومیت نسبی در میان مردم نقش داشته است. دغدغه بسیاری از شهروندان در حال حاضر رسیدن به موفقیت مادی است و عطش برخورداری شدن از یک زنده‌گی مرفه، سبب شده تا گروه‌های تبه‌کار از چنین وضعیتی سوءاستفاده کرده و راه‌های پول‌دار شدن بسیار آسان را برای افراد نشان دهند و شماری را به دام جرایم بیندازند. عوامل گوناگونی در افزایش جرایم جنایی نقش دارند که می‌توان از محرومیت نسبی، شکاف طبقاتی، فساد اداری، شهرنشینی و ناکامی گروه‌های مرجع

۳۶۰ درجه

در باب فقر کشورها

سعید حقیقی

حتماً شما نیز مثل من همواره با این پرسش کلنجار رفته اید که چرا متعلق به یک کشور فقیر و توسعه‌نیافته‌اید؟ و چه بسا که پاسخ‌هایی را هم که یافته‌اید، چندان رضایت‌بخش نبوده‌اند. در جهان تنها افغانستان کشور فقیر و عقب‌مانده و یا آن‌گونه که برخی از تحلیل‌گران مسایل سیاسی علاقه دارند بگویند، عقب نگه داشته شده نیست. مثل افغانستان کشورهای زیادی در جهان وجود دارند که مشکل فقر، جنگ و نابه‌سامانی‌های اجتماعی را تجربه می‌کنند و شاید در برخی موارد وضعیت‌شان از افغانستان نیز بدتر باشد، مثل سومالی. اما افغانستان در این میان برای ما مهم‌تر است، چرا که هم کشور ما و خانه‌ی ما است و هم از بعد دیگر وقتی به آن نگاه می‌کنیم، با تنگناهایی که کشورهای دیگر با آن‌ها مواجه‌اند، مواجه نیست. برخی از تحلیل‌گران مسایل اقتصادی و سیاسی دلیل عقب‌مانده‌گی کشورهای فقیر را عمدتاً در موقعیت جغرافیایی، منابع زیرزمینی و مشکلات اقلیمی‌شان می‌بینند. این تحلیل در ظاهر امر بسیار معقول به نظر می‌رسد، چرا که به آسانی می‌تواند قناعت‌بخش به نظر برسد. وقتی کشوری در موقعیت خوب جغرافیایی قرار نداشته باشد، از منابع زیرزمینی تهی باشد و یا منابع زیرزمینی آن دست‌نخورده باقی مانده باشند، اقلیم خوب برای توسعه کشاورزی نداشته باشد، تجارت آن رونق نیافته باشد و یا مثل افغانستان محاط به خشکه باشد، بدون شک می‌توان تصور کرد که این کشور امکانات طبیعی توسعه و پیش‌رفت را در اختیار نداشته است و باید کشوری فقیری باشد؛ اما هستند کشورهایی که این امکانات را هم در اختیار ندارند و یا اندک دارند، ولی دچار فقر و عقب‌مانده‌گی مزمن آن‌گونه که افغانستان با آن دچار آمده، نیستند.

برخی دیگر از تحلیل‌گران در کنار مسایل طبیعی، ارزش‌ها و مناسبات اجتماعی و فرهنگی کشورها را نیز در توسعه و عقب‌مانده‌گی‌شان برجسته می‌سازند؛ اما با توجه به مثال‌های دیگری می‌بینیم که بازهم برای چنین توجیه‌هایی می‌توان موارد ابطال‌پذیر زیادی را فراهم کرد. کارل پوپر، فیلسوف و دانشمند بریتانیایی، معتقد بود که وظیفه‌ی اصلی دانشمندان تأیید یافته‌های علمی نیست، چون این راه همیشه پاسخگو نمی‌تواند باشد، بل یافتن موارد ابطال نظریه‌ها و یافته‌های علمی است. اگر برای یک نظریه علمی یک مورد ابطال‌پذیر پیدا کرد، به این معنا است که باید دنبال بدیل آن بود. برای نظریه‌پردازانی که می‌گویند نابه‌سامانی‌های فرهنگی و ارزشی سبب پس‌مانده‌گی کشورها می‌شود، می‌توان موارد ابطال‌پذیر فراوانی را ذکر کرد. به

همین دلیل است که می‌بینیم پرسش «چرا ما کشور فقیر هستیم؟» همیشه به بن‌بست می‌رسد. اخیراً کتابی خواندم به نام «چرا ملت‌ها شکست می‌خورند؟» از نویسنده‌گان و اقتصاددان‌های مشهوری که بسیار هم کتاب‌شان مورد توجه قرار گرفته است. این نویسنده‌گان دارون عجم اغلو و جمیز ای رابینسون هستند که سال‌های طولانی عمر خود را وقف یافتن پاسخ به پرسش فقیر بودن کشورها کرده‌اند. این دو نویسنده معتقد اند که همه‌ی موارد ذکر شده در بالا به عنوان عوامل فقر و عقب‌مانده‌گی کشورها، عوامل فرعی و چه بسا غیردقیقی‌اند. این نویسنده‌گان باور دارند که دلیل اصلی عقب‌مانده‌گی کشورها، «لیگاری یا اندک‌سالاری سیاسی حاکم» بر آن‌ها است؛ به

این معنا که عده‌ای کل سیاست کشورشان را به انحصار گرفته‌اند و این سبب شده که کشور از نظر اقتصادی به شکوفایی نرسد. آن‌ها در بخشی از کتاب می‌نویسند که این لیگاری سیاسی می‌تواند انتخابات و قدرت سیاسی را به نفع حاکمان مصادره کند. به باور نویسنده‌گان کتاب «علت اجرای نادرست سیاست‌های اقتصادی و شکست‌ها در نیل به توسعه در یک کلمه نهفته است: دوراهی سیاست‌مدار؛ حفظ کارایی و یا حفظ حکومت گروه خاص. مشکل سیاست‌مدار عموماً کمبود علم و دانش نیست؛ مشکل دوراهی حفظ قدرت سیاسی از طریق قربانی کردن منافع عمومی یا تامین منافع عمومی و از دست دادن تدریجی قدرت سیاسی است. این دوراهی سیاست‌مدار است که سرنوشت کشور را تعیین می‌کند.

سیاست‌مدار می‌داند اگر امکان استفاده از فرصت‌های اجتماعی و اقتصادی برای همه‌گان میسر باشد، اقتصاد رشد می‌کند. دسترسی برابر به قدرت اقتصادی و فرصت‌های اجتماعی برای بهبود عمل‌کرد اقتصادی مفید و حتماً ضروری است، اما برای سیاست‌مدار خطرناک است؛ زیرا قدرت اقتصادی به تدریج به حوزه‌های دیگر سرایت خواهد کرد و قدرت سیاسی او را به خطر خواهد انداخت. سیاست‌مدار می‌داند که کارایی بیش‌تر به معنای رفاه بیش‌تر مردم و حتماً مالیات بیش‌تر است، اما این کارایی مقدمات و نتایج سیاسی دارد که برای سیاست‌مدار ممکن است پرهزینه باشد. سیاست‌مداران بر سر این دو راهی عموماً ترجیح می‌دهند که اقتصاد و سیاست را به گروهی محدود واگذار کنند؛ گروهی که حافظ منافع سیاسی آن‌ها باشد. این مسیر همان اندک‌سالاری یا لیگاری است.»

به باور نویسنده‌گان کتاب «هرجا شکوفایی اقتصادی به بار می‌نشیند، لیگاری رخت پرسته و هرجا اقتصاد زمین می‌خورد، لیگاری حاکم است.» این دقیقاً مسیری است که افغانستان در آن قرار گرفته است. لیگاری حاکم بر سیاست کشور، راه توسعه و رشد آن را سد شده است. ارگ همین لحظه به عنوان اندک‌سالاران عمل می‌کند و در دوره حامد کرزی، رییس‌جمهور پیشین، نیز همین فضا حاکم بود. یک بار به چیدمان قدرت‌مندان در صحنه سیاست افغانستان نگاه کنید تا حقانیت تیوری نویسنده‌گان کتاب «چرا ملت‌ها شکست می‌خورند؟» را دریابید. آقای غنی با تیوری‌های سیاسی و اقتصادی خوب آشنا است، اما قدرت سیاسی نمی‌گذارد که او برای توسعه اقتصادی کشور کاری انجام دهد. آن‌چه که او می‌کند و یا تا به حال کرده، وقت‌گذرانی و ضایع کردن امکانات بوده تا افغانستان به جامعه رشدیافته اقتصادی تبدیل نشود.

یاد کرد و پرداختن به هر عامل نیازمند یک مطالعه مستقل است.

بزرگ شدن شکاف‌های اجتماعی و نابرابری، جامعه افغانستان را در یک وضعیت شکننده قرار داده است و این خطر از سوی حکومت زیاد جدی گرفته نمی‌شود. اگر برای پیدا کردن عوامل پیوستن شمار زیادی از جوانان به مخالفان مسلح دولت مطالعاتی صورت گیرد، بدون شک عوامل اقتصادی نیز در این مورد نقش بسیار برجسته‌ای دارد. ابتذال سیاسی در دستگاه دولت و چانه‌زنی بر سر کسب امتیازات از یک سو، تاثیرات ژرف ویروس کرونا روی اقتصاد افغانستان از سوی دیگر و هم‌چنان تقلا برای فرار از کشور و فرار سرمایه، عواملی‌اند که دامنه فقر را گسترانیده‌اند.

دغدغه نان همواره افغانستان را یک کشور وابسته نگه‌داشته است. این وابستگی همیشه استقلال کشور را با خطر روبه‌رو ساخته است. وضعیت کنونی افغانستان که در آن بی‌کاری، فقر، اعتیاد، فساد اداری و ناهنجاری‌های گوناگون اجتماعی در آن حاکم است، معرف یک وضعیت است؛ وضعیتی که ریشه در پنداشت و باورهای جمعی خود ما دارد. گسترش ویروس کرونا در دنیا سبب به خلق بحران‌های اقتصادی و سیاسی شده است و کشورهای قدرت‌مند دنیا نیز از پی‌آمدهای بسیار سختی که در انتظارشان است سخن می‌گویند و برای گذار از مرحله پساکرونا برنامه‌ریزی می‌کنند. نیاز است تا حکومت افغانستان برای گذار از این وضعیت، برنامه‌ریزی کرده و به موضوع افزایش جرم‌های جنایی صرفاً نگاه امنیتی نداشته باشد و جرم را به عنوان یک مساله اجتماعی از دید جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، اقتصاد و مسایل مرتبط با حکومت‌داری نگاه کرده و برای کاهش آن اقدام کند.

افزایش تحرکات طالبان در غزنی؛

آیا سناریوی ۱۳۹۷ تکرار خواهد شد؟

عبدالحمید حسینی

مقامات محلی در ولایت غزنی از تحرکات طالبان در این ولایت ابراز نگرانی می‌کنند. این مقامها می‌گویند که طالبان از چندی به این سو در این ولایت تحرکاتشان را افزایش داده‌اند. علاوه بر این، آن‌ها می‌گویند گزارش‌هایی وجود دارد که به تازه‌گی شماری از جنگ‌جویان خارجی در این ولایت دیده شده و در بعضی از ولسوالی‌های این ولایت تجمع دارند. این مقامها تصریح می‌کنند که طالبان پلان دارند تا یک حمله گسترده را بر شهر غزنی راه‌اندازی کنند. آن‌ها هشدار می‌دهند، در صورتی که پلان برای خنثا کردن این حملات سنجیده نشود، ممکن است ولایت غزنی همانند سال ۱۳۹۷ سقوط کند. در همین حال سخنگوی والی هرچند تحرکات گروه طالبان را در این ولایت رد نمی‌کند، اما می‌گوید که نیروهای امنیتی آماده دفاع از این ولایت‌اند.

نصیراحمد فقیری، عضو شورای ولایتی غزنی، به روزنامه ۸ صبح گفت که امنیت ولایت غزنی از چندی به این سو وخیم شده است و گروه طالبان در این اواخر تحرکاتش در این ولایت را افزایش داده است. در کنار این، وی افزود که برخی گزارش‌ها وجود دارد که شماری از جنگ‌جویان خارجی در شماری از ولسوالی‌های این ولایت جابه‌جا شده‌اند که با فرهنگ و ساحات این ولایت ناآشنا هستند. به گفته آقای فقیری، مردم محل گفته‌اند که این افراد وابسته به گروه طالبان‌اند و به تازه‌گی وارد غزنی شده‌اند. آقای فقیری از افزایش تحرکات طالبان در غزنی ابراز نگرانی کرد و گفت که این گروه ممکن است پلان حمله بر شهر غزنی را داشته باشد. او هشدار داد، در صورتی که این پلان طالبان در نطفه خفه نشود، ممکن است غزنی بار دیگر به دست طالبان سقوط کند. غزنی یکی از ولایت‌های استراتژیک است که ولایت‌های شرقی و جنوبی را با ولایت‌های غربی کشور وصل می‌کند. این ولایت همواره محور

توجه مخالفان مسلح دولت بوده است، طوری که طالبان در سال ۱۳۹۷ هجری شمسی بالای این شهر از چهار جهت حمله کردند و حتا تا سقوط این ولایت به پیش رفتند. این جنگ حدود پنج روز دوام کرد و هزاران تن از گروه طالبان و نیروهای امنیتی کشته و زخمی شدند. امان‌الله کامران، عضو دیگر شورای ولایتی ولایت غزنی، به ۸ صبح گفت از آنجایی که غزنی از جمله ولایت‌های مرکزی است، طالبان بیش‌تر بر این ولایت تمرکز دارند تا آن را تصرف کنند. به گفته او با تصرف این ولایت، گروه طالبان می‌تواند به آسانی ولایت‌های همجوارش را تحت کنترل داشته باشد. آقای کامران تصریح کرد که گروه طالبان در حال حاضر برای یک حمله بالای غزنی برنامه‌ریزی می‌کنند و شواهد نیز نشان می‌دهد که این گروه در حال برنامه‌ریزی برای حمله است. در کنار این، وی خاطرنشان کرد که در این اواخر افراد جدید در ولسوالی اندر ولایت غزنی تجمع کرده‌اند که تعدادشان به ۶۰۰ نفر می‌رسد. او گفت: «این افراد لباس پلنگی و کلاه سیاه به سر دارند. رفتارشان با مردم ما کلاً متفاوت است. شواهد نشان می‌دهد که آن‌ها از پاکستان آمده‌اند. مردم محل هرچند از طالبان جویای آن‌ها شده‌اند، اما طالبان گفته‌اند که آن‌ها هلمندی‌اند. شب و روز خود را در مساجد سپری می‌کنند و غذایی‌شان را از مردم محل می‌گیرند.»

او افزود که این افراد ممکن است از طریق ولسوالی خاک افغان ولایت زابل به غزنی نفوذ کرده باشند، زیرا از از قندهار به این طرف کدام ایست بازرسی از سوی نیروهای امنیتی وجود ندارد و طالبان با خیال راحت می‌توانند سلاح و افرادشان را به غزنی انتقال دهند. علاوه بر این غزنی ۱۸ ولسوالی دارد که حدود نه ولسوالی مهم آن در اختیار گروه طالبان است. به گفته‌ی این عضو شورای ولایتی ولسوالی‌های اندر، زنه‌خان، ناوه، خوگیانی، اجرستان، واغظ، رشیدان، گیرو، مقر، ده‌یک، آب‌بند و ولی محمد شهید زیر تصرف گروه طالبان قرار دارند. آقای کامران افزود که در این اواخر حتا شهر غزنی نیز ناامن شده است. او گفت که شبانه

گروه طالبان بر پوسته‌های امنیتی حمله می‌کنند و نیروهای امنیتی را به قتل می‌رسانند. وی هشدار داد در صورتی که فکری به وضعیت غزنی نشود، ممکن است همانند دو سال قبل، غزنی بازهم در آتش جنگ بسوزد. در این اواخر رحمت‌الله نبیل، رییس پیشین امنیت ملی، نیز در صفحه فیس‌بوکش از برنامه‌های گروه طالبان برای غزنی پرده برداشت. آقای نبیل گفت که براساس معلومات، گروه‌های تروریستی داخلی و خارجی به شدت در حال اکمالات از راه‌های پکتیکا و زابل از آن سوی خط دیورند هستند و احتمالاً برای حمله بزرگ بالای شهر استراتژیک غزنی آماده‌گی می‌گیرند. او حتا نوشته است که رهبری این حمله را گروه القاعده (AQIS) شبه‌قاره هند به عهده خواهد داشت. وی در ادامه گفته است که رهبران این شاخه القاعده در هفته‌های اخیر بین ولسوالی‌های خاک افغان ولایت زابل، ناوه غزنی، خروار ولایت لوگر و ولسوالی‌های گیان، برمل و گومل ولایت پکتیکا و دره‌ی شوال وزیرستان در رفت‌وآمد بوده‌اند.

احمدالله رشیدی، ولسوال خاک افغان ولایت زابل، نیز تایید می‌کند که گروه طالبان از آن سوی خط دیورند همواره از طریق این ولسوالی رفت‌وآمد می‌کنند. این ولسوالی در چنگ گروه طالبان است و دولت کدام حاکمیتی بالای آن ندارد. ولسوالی خاک افغان هم‌مرز با پاکستان است و گروه طالبان از طریق راه‌های مواصلائی این ولایت، اکمالاتش را به نقاط مختلف افغانستان از جمله لایت غزنی انتقال می‌دهند. ولسوال گومل ولایت پکتیکا نیز تصریح می‌کند که گروه‌های تروریستی روزانه تا صدها تن از پاکستان وارد این ولسوالی می‌شوند و از طریق این ولایت به زابل و غزنی رفت‌وآمد می‌کنند. ولایت پکتیکا هم‌مرز با کشور پاکستان است. این ولایت بیش از ۲۰ ولسوالی دارد که حدود سه ولسوالی آن ناامن است و گروه طالبان در آن‌ها فعالیت دارند.

در همین حال سخنگوی والی غزنی نیز تایید می‌کند که در این اواخر تحرکات طالبان به وضوح دیده می‌شود. وحیدالله جمعه‌زاده، سخنگوی والی غزنی، در صحبت با

روزنامه ۸ صبح گفت که گروه طالبان از چندی به این سوی در غزنی تحرکاتش را افزایش داده است. او علت افزایش تحرکات طالبان را بسته بودن دستان نیروهای امنیتی عنوان می‌کند. به گفته آقای جمعه‌زاده، از آنجایی که نیروهای امنیتی در حالت تدافعی قرار دارند و اجازه ندارند که بالای گروه‌های تروریستی چون طالب عملیات کنند، طالبان با خاطر جمع اکمالات می‌کنند. از سوی دیگر، وی وجود گروه‌های تروریستی خارجی را در این ولایت انکار نمی‌کند. سخنگوی والی غزنی خاطرنشان کرد که شماری از گروه‌های تروریستی پاکستانی در این ولایت دیده شده‌اند. او اما بیان داشت که نیروهای امنیتی از هر نگاه آماده‌اند تا از ولایت غزنی دفاع کنند. آقای جمعه‌زاده تصریح کرد که اکنون در ولایت غزنی به اندازه کافی نیروی امنیتی وجود دارد و این نیروها اجازه نخواهند داد که غزنی بار دیگر به دست طالبان سقوط کند.

به دنبال نگرانی مقام‌های محلی غزنی، ارگ ریاست جمهوری از طریق ویدیو کنفرانس وضعیت امنیتی غزنی را بررسی کرد. در این ویدیو کنفرانس نهاد‌های امنیتی اطمینان داده‌اند که نیروهای امنیتی به خاطر دفع هر نوع حمله و تهدید احتمالی آماده‌اند. در این ویدیو کنفرانس رییس جمهور به نهاد‌های امنیتی دستور داده است تا آماده‌گی لازم را در برابر هر نوع حمله احتمالی داشته باشند.

فعالیت گروه طالبان و نگرانی مقام‌های محلی در غزنی در حالی ابراز می‌شود که این ولایت دو سال قبل مورد تهاجم گروه طالبان قرار گرفت. گروه طالبان از چهار جهت بالای شهر غزنی حمله کردند و شماری از تاسیسات نظامی و ملکی را به آتش کشیدند. در این حمله بیش از هزاران تن از جنگ‌جویان گروه طالب و نیروهای امنیتی کشته شدند. اکنون مقام‌ها هشدار می‌دهند در صورتی که راه‌کاری برای سرکوب گروه طالبان سنجیده نشود، ممکن است بار دیگر سناریوی سال ۱۳۹۷ تکرار شود.

نکاتی پیرامون صلح با طالبان؛

ادغام و سازگاری

عبدالقدوس آرسین، لیسانس حقوق و علوم سیاسی
ایمیل: abarseen19@gmail.com

مقدمه

نزدیک به دو دهه «قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان» که در نتیجه کنار زدن طالبان از قدرت ایجاد و تصویب شد، در کشور حاکم است. از برجسته‌گی‌های این قانون اساسی، توجه به حقوق و آزادی‌های فردی است؛ موردی که مرز مناقشه مذاکرات صلح میان جمهوری اسلامی و امارت طالبانی دانسته می‌شود. پشتی‌بانی از حقوق و آزادی‌های فردی در هر جامعه، قوای حافظ حاکمیت قانون است؛ آن‌چه تا کنون در افغانستان مسأله بوده است. با مطالعه این مسأله، رد پای طالبان، فساد نظام‌مند در نظام و ضعف قانون‌گذار در قانون‌گذاری دقیق و تخصصی را می‌توان از عوامل اصلی تضعیف‌کننده حاکمیت قانون دانست. بنا بر این، صلح با طالبان فرصتی برای بازنگری و تقویت حاکمیت قانون نیز است.

حالا که طالبان و حکومت در مسیر صلح به پیش‌رفت‌های دست یافته‌اند؛ مسأله‌ای مهم‌تر، چگونه‌گی وارد کردن عناصر طالبان در جامعه‌ای است که در جریان دو دهه در آتش جنگ آن‌ها سوخته است. برنامه ادغام و سازگاری به دنبال راه‌کارهای جهت زیست مسالمت‌آمیز سربازان و رهبران طالبان در جامعه و بالا بردن میزان پذیرش آن‌ها از سوی جامعه در پس از صلح و جلوگیری از بازگشت آنان به سنگر جنگ است. این‌که چطور می‌توان عناصر طالبان را در جامعه ادغام و میان آن‌ها و شهروندان سازگاری ایجاد کرد؟ این‌که عدم توجه به این موضوع چه عواقب منفی به دنبال خواهد داشت؟ سوال‌های است که در ادامه به آن‌ها پاسخ تحلیلی- نظری ارائه شده است.

ادغام در جامعه و ایجاد سازگاری

ندای صلح بعد از دو دهه جنگ برای مردم نویدبخش است. برای دست‌یابی به صلح پایدار، طرف‌های صلح باید برنامه ادغام و سازگاری را پیش‌بینی و اجرا کنند که عدم آن، نتایج منفی قابل پیش‌بینی و غیرقابل پیش‌بینی خواهد داشت.

دولتی و جرمی

ادغام نشدن و عدم پذیرش سربازان طالبان در جامعه باعث می‌شود تا آن‌ها نتوانند در جامعه شغل پیدا و با مردم روابط سالم برقرار کنند؛ مخصوصاً وقتی که سربازان طالبان به مدت ۲۰ سال از تعلیم و تربیت دور بوده‌اند و هیچ آموزش و مهارتی لازم جهت به دست‌آوردن شغل قانونی کسب نکرده‌اند. برعکس، آموزش نظامی و مهارت‌های استفاده از سلاح، بمب‌گذاری، ساخت ماین و ... کسب کرده‌اند که چانس آن‌ها را برای جذب در سایر گروه‌ها و سازمان‌های ضد دولتی و جرمی افزایش می‌دهد. در این وضعیت، پرچسب‌زنی (قبلاً بیان شد) به عنوان رانش‌گر جهت جذب سربازان طالبان در گروه‌ها و سازمان‌های ضد دولتی و جرمی عمل خواهد کرد؛ مخصوصاً با در نظر داشت این موضوع که سربازان طالبان به گزارش منابع موثق در تولید و قاچاق مواد مخدر و منابع طبیعی سابقه دارند. بنا بر این، ضروری است تا رهبران طالبان و حکومت افغانستان به این مسایل توجه و برنامه داشته باشند.

خلاصه

حاکمیت قانون جهت پاسداری از صلح پایدار حتمی است. رهبران طالبان و حکومت افغانستان با تدوین برنامه ادغام عناصر طالبان در جامعه و ایجاد سازگاری میان آن‌ها و شهروندان می‌توانند حاکمیت قانون و صلح پایدار را در پس‌اصلاح تضمین کنند. از لوازم ادغام و ایجاد سازگاری: اعلام آتش‌بس قبل از امضای صلح‌نامه، خلع سلاح شدن سربازان طالبان، تدویر برنامه‌های آموزشی و آشناسازی برای سربازان طالبان، تشخیص و تداوی آن عده از سربازان طالبان که دارای حالت خطرناک و اختلالات روانی جرم‌زا هستند، کارآفرینی برای سربازان طالبان و کمک به قربانیان جنگ و محاکمه مجرمین جنگی است. عدم توجه به این موضوع، عواقبی از جمله: برچسب‌زنی و افزایش جرم در کشور و جذب شدن سربازان طالبان در سایر گروه‌ها و سازمان‌های ضد دولتی و جرمی خواهد داشت. چون، آموزش‌ها و مهارت‌های نظامی آنان و سابقه ارتباط آن‌ها با گروه‌ها و سازمان‌های ضد دولتی و جرمی چانس جذب آن‌ها را بیش‌تر می‌کند. این امر تهدید و تضعیف‌گر حاکمیت قانون و صلح پایدار در پس‌اصلاح خواهد بود. بنا بر این، از ضرورت‌های صلح پایدار با طالبان توجه و برنامه‌ریزی به مسأله ادغام و ایجاد سازگاری است.

برای سربازان طالبان مثل کشاورزی و ... کند. اگرچه این امر (اولویت دادن به سربازان طالبان در کسب شغل) به شدت غیرعادلانه و تبعیض‌آمیز است اما برای دست‌یابی به صلح پایدار، حکومت و شهروندان افغانستان ناچار اند تا این قربانی را نیز بدهند.

- کمک‌های مختلف به قربانیان جنگ و تحقیق و محاکمه آن عده از عناصر طالبان، حکومت و نیروهای خارجی که مرتکب جرایم جنگی و نقض‌های حقوق بشری در افغانستان شده‌اند.

نبود برنامه برای صلح و پس‌اصلاح

اگر حکومت و رهبران طالبان برای ادغام کردن سربازان طالبان در جامعه و ایجاد سازگاری میان شهروندان و آن‌ها برنامه‌ای طرح نکنند، عواقب منفی قابل پیش‌بینی و غیرقابل پیش‌بینی به دنبال خواهد داشت که مهم‌ترین آن‌ها عبارت از: برچسب‌زنی، افزایش نرخ جرایم، پیوستن سربازان طالبان به گروه‌ها و سازمان‌های ضد دولتی و جرمی خواهد بود.

برچسب‌زنی و افزایش نرخ جرایم در کشور

واژه‌های «طالب» و «طالبان» قبل از صلح اشاره به گروه ضد دولت افغانستان دارد؛ در بعد صلح برچسبی خواهد بود بر جبین سربازان و رهبران طالبان؛ برچسبی که مسوولیت دو دهه جنگ، کشتار، عقب‌مانده‌گی، بی‌سوادی یک نسل و ... را بر دوش آن‌ها می‌گذارد. این برچسب‌زنی در نهایت روند ادغام و سازگاری خودبه‌خودی (بدون برنامه) عناصر طالبان در جامعه را به چالش کشیده و منجر به ادامه تنش‌ها خواهد شد که از نتایج آن افزایش نرخ جرایم؛ به ویژه جرایم قتل و ضرب و جرح خواهد بود. مسأله انتقام شخصی نیز نباید از نظر افتد. با این حال، به محکمه کشاندن سربازان طالبانی که دو دهه به خاطر جرایم قتل و ضرب و جرح حتا مورد سوال هم قرار نگرفته‌اند، برای حکومت پس‌اصلاح همراه با تردید خواهد بود.

پیوستن سربازان طالبان به گروه‌ها و سازمان‌های ضد

برنامه‌ریزی برای صلح و پس‌اصلاح

برنامه ادغام و سازگاری می‌تواند در دو مرحله: قبل از امضای صلح‌نامه و در جریان مذاکرات بعد از آن مورد توجه قرار گیرد.

در مرحله قبل از امضای صلح‌نامه، طالبان تحت فشار قرار دارند؛ چون، ادامه جنگ آن‌ها با حکومت افغانستان با مبانی جنگ آن‌ها (جهاد علیه آمریکا) پس از توافق‌نامه‌ای که با آمریکا امضا کردند مغایرت دارد. ادامه جنگ از سوی طالبان، برنامه ادغام و سازگاری را به چالش می‌کشد. بنا بر این، رهبران طالبان باید حسن نیت و تعهدشان را نسبت به صلح پایدار با اعلام آتش‌بس و تسریع روند مذاکرات نشان دهند.

در مرحله مذاکره و بعد از امضای صلح‌نامه، حکومت افغانستان و رهبران طالبان به شمول شخصیت‌های بین‌المللی در موارد زیر باید به طور مشترک همکاری کنند:

- پیش‌بینی برنامه «ادغام و سازگاری» و شرایط پشتی‌بان و محقق‌کننده آن در صلح‌نامه
- خلع سلاح شدن سربازان طالبان؛ اگر چه طرح این ایده احتمالاً با مخالفت رهبران طالبان مواجه خواهد شد اما تا سربازان طالبان خلع سلاح نشوند، روند ادغام و سازگاری با موفقیت همراه نخواهد بود. حتا اگر بازم هم شرایط طوری پیش‌آید که سربازان طالبان با سلاح و قلم، صلح‌نامه را امضا کنند و وارد جامعه شوند؛ شهروندان در کنار آن‌ها صلح و امنیت را احساس نخواهند کرد.
- تدویر برنامه‌های آموزشی و آشناسازی به سربازان طالبان با موضوعات مختلف از جمله: قوانین، اجتماع، محیط و فرهنگی که در جریان بیست سال دوری آن‌ها روابط مردم و کارکرد جامعه را شکل داده است.
- تشخیص و تداوی آن عده از سربازان طالبان که دارای حالت خطرناک و اختلالات روانی جرم‌زا هستند. این امر از افزایش نرخ جرایم در کشور در پس‌اصلاح تا حدودی جلوگیری خواهد کرد.
- به کارگماشتن سربازان خلع سلاح شده طالبان؛ با تحقق صلح، حکومت افغانستان باید اقدام به کارآفرینی

تنت

ضمیمه طنز روزنامه

سال سوم
شماره مسلسل ۱۲۹
چهارشنبه ۱۱ سرطان ۱۳۹۹
صفحه آرا: رضا مرادی
دبیر بخش طنز: موسی ظفر
کاریکاتورست: فرهاد زاهدی و علی موسوی سام

تنت

هیچکس چیزی نگفت

نو کوری فرمانروا شد، هیچ کس چیزی نگفت
بوی پایش تو تیا شد، هیچ کس چیزی نگفت
آن که «بولانی یز» مشهور چون «جاده» بود
کارشناس «میدیا» شد، هیچ کس چیزی نگفت
شاه دزدان «سرای خواجه» و «کارزمیر»
در دو سه مسجد ملا شد، هیچ کس چیزی نگفت
قاتل خون هزاران بی گناه، ام بامداد
از «پل چرخ» رها شد، هیچ کس چیزی نگفت
مرکب صلح وطن از ضرب چوب این و آن
راهی دارالبقا شد، هیچ کس چیزی نگفت
از سیاست‌های علیا حضرت دانای کل
مملکت، «سومالیا» شد، هیچ کس چیزی نگفت
وان که دایم در ثنا و ذکر و استغفار بود
تاجر تابلت «کا» شد، هیچ کس چیزی نگفت
از دهایی کو مثال کوه بابا می نمود
ناگهان در کوزه جا شد، هیچ کس چیزی نگفت
در تناقض با نخستین مادهی قانون «باد»
بادها هر دم رها شد، هیچ کس چیزی نگفت
طنز «گلچین» همچو آیفون ایکس و واویلا ز من
نو کیای سنگ پا شد، هیچ کس چیزی نگفت

نور عالم فلیلی

نرخ تبادل اسعار، یک سرای شهزاده سه پارلمان

کنم» به پکش گفتم: «هیچی ندارم، آدمم که این حواله را ببرم.» با بی حالی گفتم: «منزل دو، اتاق شماره ۱۲۸، دست چپ.»

راهپله پر بود از وکلایی که برای معامله بالا و پایین می‌رفتند. بوی عرق و کرونا و شویا همه‌جا پیچیده بود. دم هر اتاق یک دیگ بخار ففس می‌کرد. شماره‌های دکان را خواندم و به اتاق ۱۲۸ رسیدم. سکرتر وکیل آمد و پرسید که چه کار دارم. شماره حواله را گفتم. تذکره خواست. گفتم تذکره نیاورده‌ام. گفتم: «برو هر وقت تذکره آوردی، بیا.» عاجل تذکره را کشیدم و برایش نشان دادم. از دستم گرفت و با پوزخند گفت: «زور را دیدی؟» گفتم: «راستش تذکره آورده بودم، اما نگران بودم که فوتوکاپی‌اش را نگه دارید و در انتخابات ریاست جمهوری بعدی به کاندیدان بفروشید.» سکرتر گفت: «ما به نظرت آن قدر بی‌وجدان می‌آییم؟» گفتم: «ظاهراً که نه.» سکرتر دیگر با من کل‌کل نکرد. پول آورد و حواله را اجرا کرد. گفتم: «بیخشید، یک حواله دیگر هم دارم. این شماره‌اش است.» به شماره نگاه کرد و گفت: «این آدم هنوز وکیل نشده. برو سرای شهزاده، منزل

چند روز قبل از طریق فیس‌بوک از دوستانم خواستم تا به خانواده‌های بی‌ضاعت در کابل کمک کنند. دو نفر مقیم در خارج زنگ زدند و گفتند که از طریق حواله‌داری‌ها پول می‌فرستند. پس از یک هفته هر دو عزیز زنگ زدند و شماره حواله را برایم دادند.

به حواله‌دار اول زنگ زدم. گفتم بیا از پارلمان ببر. گفتم: واقعاً پارلمان؟ یعنی همین پارلمانی که برای ما قانون‌سازی می‌کند؟ حواله‌دار گفت: «پول کار داری یا نه؟» پرسیدم که چگونه می‌توانم وارد پارلمان شوم. گفتم: «به گارد دم دروازه شماره حواله را بگو، تو را به داخل راهنمایی می‌کند.» ساعت یازده به پارلمان رفتم. پسوورد حواله را به گارد گفتم و داخل رفتم.

در راهرو بیست سی وکیل با بسته‌های دالر و کلدار و تومان ایستاده بودند و بسته‌های پول را در هوا تکان‌تکان می‌دادند. از نزد هر کس رد می‌شدم می‌پرسید: «چه داری لالا؟ کلدار؟ دالر؟ بورو؟ بیا که به نرخ روز برت تیدیل

منطقه‌تان یک تکه حل می‌شود.»

وعدۀ رای دادم. پول را گرفتم. کفشم را پوشیدم و خواستم از دروازه بیرون بروم که مغزم نوتفکیشن داد. گفتم: «وکیل صاحب، پسر شما چرا این قدر مردم را اذیت می‌کند؟» پرسید: «کدام پسر؟» گفتم: «همین که در موتر زره می‌گردد و داخل شهر شلیک می‌کند.» وکیل یک‌باره عصبانی شد. با خشم پرسید: «شلیک غیرقانونی است؟ از پول تو مرمی خریده و شلیک کرده؟ موتر زرهی تو را سوار شده؟» از این همه سوال به‌جا واقعاً خجالت شدم، آب شدم، قطره شدم، چکیدم. با سرافکنده‌گی گفتم: «نه وکیل صاحب، ما اگر پول می‌داشتیم که دنبال حواله خیراتی نمی‌آمذیم.»

با عرق شرم بر پیشانی از دفتر وکیل صاحب بیرون شدم. گمانم در آخر خرابی کردم. همان پروژه تشناب که قرار بود سال آینده در منطقه ما افتتاح شود، نیز از دست رفت. نباید از آقازاده شکایت می‌کردم، بالاخره هر کس از خود آبرویی دارد.

چهارم دکان ۵۳۰ بعدازظهر به سرای شهزاده رفتم. در منزل چهارم دکان ۵۳۰ را پالیدم، اما نیافتم. از کسی پرسیدم: «بیخشید، دکان ۵۳۰ کدام است؟» گفتم: «پیش برو، دست راست دکان چهارم. روی شیشه‌اش نوشته است. دکان جان‌آغا، عضو هیات اناری در پارلمان بعدی.» می‌خواستم داخل دکان بروم که دو نفر گارد راهم را گرفتند، تلاشی کردند و سپس به داخل راهنمایی کردند. وکیل صاحب آینده پشت میز نشسته بود و مسوده یکی از قوانین را مطالعه می‌کرد. شماره حواله را رو برویش گذاشتم. با دست اشاره کرد که لحظه‌ای روی چوکی منتظر بمانم.

پنج دقیقه گذشت. وکیل سرش را بلند کرد و پرسید: «چه مشکل داری؟» گفتم: «حواله دارم، از اتریش.» گفتم: «حواله‌ات اجرا می‌شود. در منطقه چه مشکل داری؟» با خود گفتم اگر همه‌ی مشکلات را بگویم شاید آبروی دولت بروم. گفتم: «چیز خاصی نیست، فقط برق نداریم، آب نداریم، امنیت نداریم. منطقه ما سگ زیاد دارد. شهرداری کثافات را نمی‌برد. سرک‌ها خراب است...» وکیل حرف مرا قطع کرد و گفت: «این مشکل عمومی است، منطقه شما چه مشکل دارد؟» گفتم: «مثانه مردهای منطقه ما خراب است. هر دقیقه پر می‌شود. هر دقیقه کنار جاده خالی می‌کنند.» گفتم: «سال آینده یک پروژه تشناب در منطقه شما افتتاح می‌گردد. به مردم بگو که در انتخابات آینده به من رای بدهند. مشکلات

AF AWTF 5:20 PM 100%

Ashraf Ghani online Me, Ajmal Ahmadi Online

مستر پرزیدنت! یور فوتو را روان کنید. فوتوی خوبیش.

فوتو را چه می‌کنی جان کاکا؟

یور فوتو را پول چاپ می‌کنم. داکتر عبدالله را چاپ نمی‌کنم. او جگرخون می‌شود، شما خنده.

قند کاکا، نیاز نیست عکس مرا روی پول چاپ کنید. ارزش پول پایین می‌رود. ناچل می‌شود.

نمی‌شود مستر پرزیدنت. اگر چاپ کنم شما هپی می‌شوید.

من هپی هستم. بگو چه گپ است که این قدر خودشیرینی می‌کنی؟ کارت را بگو.

هفت نفر کارمند را آتش زدم. پنج نفر دیگر هم خوشم نیامد. برکنار کنم خفه نمیشی؟

نی جان کاکا. تو وزارت صنعت و تجارت را به خاک زدی کاکایت خفه شد؟ کاکایت از کار درست خفه می‌شود. از کار اشتباه هپی می‌شود.

کاکا من شما را خیلی دوست دارم. شما متفکر است. شما یک انسان هنگفت است.

هنگفت؟ من هنگفت هستم؟

سوری کاکا، گوگل ترانسلیشن اشتباه کرد. شما Great هستید. لو یو.

Type a message ...

تاریخ چهی انتخابات در ایالت نوادای امریکا

کیوان شکوری، روزنامه‌نگار

ایالت نوادا در غرب امریکا واقع و مرکزیتش کارسون سیتی است. نوادا جزو کشور مکزیک بود و پس از جنگ امریکا و مکزیک در سال ۱۸۴۸ ضمیمه خاک امریکا و در تقسیمات کشوری سال ۱۸۵۰ میلادی جزو ایالت یوتا شد. سرانجام در ۳۱ اکتبر ۱۸۶۴ نوادا به عنوان سی‌وششمین ایالت امریکا به رسمیت شناخته شد. جمعیت این ایالت طبق آخرین سرشماری آماری ۳,۰۸۰,۱۵۶ تن می‌باشد. شهرهای رینو و مخصوصاً لاس‌وگاس به خاطر وجود کازینوها و مراکز تفریحی‌ای که دارند دارای شهرت جهانی‌اند. از نکات قابل توجه این است که نوادا تنها ایالت امریکا است که در نواحی ویژه‌ای از آن روسپی‌گری جنبه قانونی دارد.

در حال حاضر از چهار نماینده ایالت نوادا در مجلس نمایندگان امریکا سه تن دموکرات‌اند و یک تن جمهوری‌خواه است.

در تاریخ انتخابات فرمانداری ایالت نوادا یعنی از سال ۱۸۶۴ تا ۲۰۲۰ تعداد ۳۱ فرماندار انتخاب شده است که از این تعداد ۱۵ تن جمهوری‌خواه، ۱۳ تن دموکرات، ۲ تن از حزب نقره‌ای (Silver) و یک تن از حزب Silver-democratic بوده‌اند. در انتخابات فرمانداری نیز با این‌که تعداد فرمانداران جمهوری‌خواه بیشتر است ولی ۱۳ فرماندار دموکرات زمان طولانی‌تری در مقام فرماندار بوده‌اند. فرماندار حال حاضر ایالت نوادا از حزب دموکرات است.

نتیجه‌گیری:

در تاریخ انتخابات ریاست جمهوری و مجلس نمایندگان امریکا در این ایالت، جمهوری‌خواهان با فاصله کمی از دموکرات‌ها پیش هستند. اما در تاریخ انتخابات سنا و فرمانداری حزب دموکرات با فاصله کمی جلو است و با در نظر گرفتن این‌که در سه دوره اخیر انتخابات ریاست جمهوری رای این ایالت به سید دموکرات‌ها ریخته شده و دو سناتور ایالت به همراه سه نماینده از کل چهار نماینده نوادا در مجلس نمایندگان و فرماندار دموکرات هستند، می‌توان گفت کفه ترازو در تاریخچه انتخابات امریکا در ایالت نوادا به نفع دموکرات‌ها سنگین‌تر است.

از سال ۱۸۶۴ تا کنون برای مجلس نمایندگان امریکا از ایالت نوادا ۴۰ نماینده انتخاب شده است که ۲۰ تن دموکرات و ۲۰ تن جمهوری‌خواه بوده‌اند. همان‌طور که از آمار ارائه شده مشخص است، در طول تاریخ این انتخابات هر دو حزب از نظر تعداد نماینده با هم برابر هستند اما اگر بر حسب تعداد کل دوره‌هایی که این نمایندگان رای آورده‌اند بخواهیم حساب کنیم، ۲۰ نماینده حزب دموکرات مجموعاً ۹۰ سال و ۲۰ نماینده حزب جمهوری‌خواه مجموعاً ۹۷ سال در مجلس نمایندگان امریکا بوده‌اند. یعنی تعداد سال‌هایی که نمایندگان جمهوری‌خواه رای آوردند، بیش‌تر از دموکرات‌ها است.

جمهوری‌خواهان است. به طور مثال سناتور Harry Reid از حزب دموکرات از سال ۱۹۸۷ تا ۲۰۱۷، سی سال در سنا بود اما سناتور J. Chic Hecht از سال ۱۹۸۳ الی ۱۹۸۹ برای شش سال در مجلس سنا حضور داشت. شایان ذکر است که سناتور Harry Reid از سناتورهای سرشناس امریکایی بود از سال ۲۰۰۷ میلادی تا ۲۰۱۵ به عنوان رهبر اکثریت سنا فعالیت و از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ به عنوان رهبر اقلیت مجلس سنا خدمت می‌کرد. Catherine Cortez Masto و Jacky Rosen دو سناتور حال حاضر ایالت نوادا از حزب دموکرات هستند.

آندره آگاسی تیسور سرشناس ایرانی- امریکایی و برندن فلاورز خواننده اصلی گروه د کیلرز از شخصیت‌های مشهور این ایالت هستند. از سال ۱۸۶۴ تا کنون ۳۹ دوره انتخابات ریاست جمهوری امریکا در این ایالت برگزار شده است که ۲۰ دوره جمهوری‌خواهان، ۱۸ دوره دموکرات‌ها و یک دوره حزب مردم یا People's party برنده این انتخابات در نوادا شده‌اند. از نکاتی که درباره این انتخابات می‌توان ذکر کرد این است که از سال ۱۹۳۲ میلادی الی ۱۹۴۸ دموکرات‌ها برنده پنج دوره پیاپی این انتخابات و از سال ۱۹۶۸ الی ۱۹۸۸ جمهوری‌خواهان برنده شش دوره این انتخابات در این ایالت شدند. در سه دوره اخیر انتخابات ریاست جمهوری که در این ایالت برگزار شده است، دموکرات‌ها برنده هر سه دوره این انتخابات در این ایالت هستند.

در انتخابات نهایی ریاست جمهوری امریکا هر کدام از کاندیداها از مجموع ۵۳۸ آرای الکترونیکی موفق به کسب ۲۷۰ الکترونیکی بشود، برنده انتخابات است و رای الکترونیکی ایالت نوادا برای انتخابات ریاست جمهوری شش است. الکترونیکی هر ایالت به مجموع تعداد سناتورها، نمایندگان هر ایالت در مجلس نمایندگان امریکا و ترکیب جمعیتی آن ایالت بسته‌گی دارد.

در انتخابات داخلی سال ۲۰۱۶ حزب جمهوری‌خواه برای تعیین کاندیدای نهایی انتخابات ریاست جمهوری در این ایالت دونالد ترامپ با ۴۵.۹ درصد موفق به شکست مارکو رابینو با ۲۳.۹ درصد شد. در حزب دموکرات نیز هیلاری کلینتون با ۵۲.۶ درصد آرا موفق به شکست برنی سندرز با ۴۷.۳ درصد آرا شد و رای انتخابات داخلی حزب دموکرات برای تعیین کاندیدای نهایی در این ایالت را به خود اختصاص داد.

در انتخابات نهایی ریاست جمهوری سال ۲۰۱۶ هیلاری کلینتون با کسب ۴۷.۹ درصد آرا موفق به شکست دونالد ترامپ با ۴۵.۵ درصد آرا شد و شش رای الکترونیکی این ایالت را برد. اگر نگاهی دقیق‌تر به آمار انتخابات ریاست جمهوری امریکا در این ایالت بیندازیم مشاهده می‌کنیم که از سال ۱۹۰۸ تا کنون ۲۸ دوره انتخابات ریاست جمهوری در ایالت نوادا برگزار شده که به غیر از انتخابات سال ۱۹۷۶ و ۲۰۱۶ مردم نوادا رای خود را به کاندیداهایی دادند که در نهایت پیروز نهایی انتخابات و به عنوان رییس جمهور امریکا برگزیده شده‌اند.

از سال ۱۸۶۴ تا به امروز ۲۸ سناتور برای ایالت نوادا انتخاب شده است که ۱۴ تن دموکرات و ۱۴ تن جمهوری‌خواه بودند. بر حسب تعداد سناتور دو حزب در این انتخابات با هم برابر هستند، اما اگر بخواهیم دقیق‌تر به این موضوع نگاه کنیم، ۱۴ سناتور دموکرات مجموعاً ۱۶۸ سال در مجلس سنا بودند در مقابلش ۱۴ سناتور جمهوری‌خواه مجموعاً ۱۴۳ سال در مجلس سنا بودند. یعنی تعداد دوره‌هایی که ۱۴ سناتور دموکرات‌ها رای آوردند بیش‌تر از

Islamic Republic of Afghanistan Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock Procurement Directorate

IFB No.: IFB No.: MAIL/HVCDSP/FA-004

AMENDMENT No.1

The following amendment is hereby made in Section 2 Bid Data Sheet ITB 24.1, ITB 27.1 and ITB 34.1 and in IFB Procurement of Sapling, Tool Kit and Dap Fertilizer IFB No. MAIL/HVCDSP/FA-004

BDs Reference	Existing	Amended
Section 2 Bid Data Sheet ITB 24.1	The deadline for bid submission is: Date: 01-July-2020 Time: 10:00 AM (Afghanistan Time)	The deadline for bid submission is: Date: 15-July-2020 Time: 10:00 AM (Afghanistan Time)
ITB 27.1	The bid opening shall take place at: Street address: Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL), Jamal Mina, Karta-e-Sakhi Square Kabul Afghanistan Floor/Room number: 1 st Floor, Evergreen Building, Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL) Floor/Room number: First Floor of Finance and Admin Building Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL) Country: Afghanistan	The bid opening shall take place at: Street address: Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL), Jamal Mina, Karta-e-Sakhi Square Kabul Afghanistan Floor/Room number: First Floor of Finance and Admin Building Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL) Country: Afghanistan Date: 15-July-2020
	Date: 01-July-2020 Time: 10:00 AM (Afghanistan Time)	Time: 10:00 AM (Afghanistan Time)
ITB 34.1	The currency that shall be used for bid evaluation and comparison purposes to convert all bid prices expressed in various currencies into a single currency is: USD The source of the selling exchange rate shall be: Da Afghanistan Bank (DAB) exchange rate The date for the selling exchange rate shall be: Bid opening date (01-July-2020)	The currency that shall be used for bid evaluation and comparison purposes to convert all bid prices expressed in various currencies into a single currency is: USD The source of the selling exchange rate shall be: Da Afghanistan Bank (DAB) exchange rate The date for the selling exchange rate shall be: Bid opening date (15-July-2020)
IFB Heading Section and Deadline for Bid Submission: (ii)	Deadline for Submission of Bids: 01-July-2020, 10:00 AM (local time) (ii) On or before the deadline 01-July-2020, 10:00 am (Afghanistan Time)	Deadline for Submission of Bids: 15-July-2020, 10:00 AM (local time) (ii) On or before the deadline 15-July-2020, 10:00 am (Afghanistan Time)

All other terms and conditions of the Bidding Document will remain unchanged.

روزانه دیروز، آینه امروز، نوبه فردا

صفحه آرایی: رضا مرادی و عبدالواسع
مسئول رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت
ویدیو: حسن آذرمهر
پذیرش اعلان: ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۸۸۸۷۹۹
نشانی پستی: صندوق پستی ۰۳۸-۰۲۵، پسته‌خانه مرکزی، کابل، افغانستان
نشانی دفتر کابل: جاده شیرپور، ناحیه دهم، کابل، افغانستان
صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده دیدگاه ۸ صبح است. سایر دیدگاه‌های مطرح شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

صاحب امتیاز: سانجر سهیل
مدیرمسئول: سانجر سهیل
معاون مدیرمسئول: وحید پیمان
خبرنگاران: خلیل اسیر، علی‌شاه حقمیل، عبدالاحمد حسینی، حبیب بهش، سیدحسن حسینی و محمدحسین نیک‌خواه
ویراستار: علی نظری، س.ن.ن

Publisher:
Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com
Editor-in-Chief:
Sanjar Sohail
sanjarsohail@yahoo.com
Facebook.com/8am.af
Youtube.com/HashteSubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.af_official
www.8am.af

دلایل استفاده نکردن از دهلیز تجارتي لاجورد

دکتر فیاض الدین غیانی، کارشناس تجارت بین الملل

مقدمه:

افغانستان به عنوان یکی از کشورهای محاط به خشکه همیشه در تلاش پیدا کردن مسیرهای جدید برای رفع چالش‌های تجارتي و ترانزیتی‌اش برای رسیدن به آب‌های آزاد بوده است، زیرا با وجود داشتن موافقت‌نامه‌های تجارت و ترانزیت (ATTA) و تجارت و ترانزیت میان افغانستان- پاکستان (APTTA) این کشور همواره با مشکلات عدیده‌ای در انتقال محموله‌های تجارتي از مسیر کراچی روه‌رو بوده است. از سوی دیگر چالش‌های امنیتی فراراه مسیر بندر چابهار و تاخیر در فعالیت‌های آن به حیث یک بندر بین‌المللی جهت رسیدن به بازارهای بزرگ هند و فاصله طولانی و هزینه‌های ترانسپورتی گزاف در مسیر بندر عباس ایران، افغانستان را به جست‌وجوی راه‌های بدیل برای متصل شدن به کشورهای منطقه و اروپا واداشته است.

به همین منظور افغانستان طرح موافقت‌نامه راه لاجورد را بعد از سه سال پی‌گیری و برگزاری جلسه‌های متعدد تخنیکی به تاریخ ۱۵ نوامبر سال ۲۰۱۷ در نشست نماینده‌گان کشورهای عضو کنفرانس ریکا REECA پیشکش کرد و از سوی وزرای خارجه پنج کشور افغانستان، ترکمنستان، آذربایجان، گرجستان و ترکیه در شهر عشق‌آباد پایتخت جمهوری ترکمنستان به امضا رسید. این کریدور که حدود یک هزار و ۸۰۰ کیلو متر طول دارد افغانستان را از بندر تورغندی ولایت هرات و آقینه ولایت فاریاب به بندر «ترکمن‌باشی» کشور ترکمنستان، شهر «باکو» آذربایجان و منطقه‌ی تفلیس گرجستان به دریای سیاه و بعداً با گذشتن از ترکیه، به آب‌های آزاد و اروپا وصل می‌کند. کارشناسان بهره‌برداري از این مسیر را یکی از دست‌آوردهای مهم برای افغانستان جهت کاهش وابستگی به کشورهای همسایه به خصوص پاکستان بیان نمودند.

راه لاجورد برای افغانستان محاط به خشکه، جهت انتقال محصولات تجارتي کشور از اهمیت زیادی برخوردار است، در گذشته افغانستان فقط از مسیر بندر کراچی پاکستان، اموال صادراتی‌اش را به سایر نقاط جهان انتقال می‌داد که این مسیر هر گاه، بنا بر دلایل گوناگون سیاسی و اقتصادی بسته می‌شد و زبان‌های مالی هنگفتی به تاجران کشور وارد می‌کرد. باز شدن راه‌های مواصلاتی جدید چون بندر چابهار، راه لاجورد، امضای تفاهم‌نامه‌های «راه‌های آهن دو جانبه و چندجانبه با تاجیکستان، ایران و دیگر کشورهای دور نزدیک» در افزایش صادرات افغانستان از اهمیت زیادی برخوردار است.

با درک اهمیت دهلیز تجارتي و ترانزیتی لاجورد، رییس جمهور کشور محمداشرف غنی با حضور نماینده‌گان کشورهای عضو به تاریخ ۱۳ دسامبر سال روان این کریدور را در ولایت هرات رسماً افتتاح کرد. اولین محموله از محصولات افغانی که شامل بیش از ۱۷۵ تن محصولات افغانستان از قبیل تار، پنبه، میوه خشک و کنجد، است از طریق برنامه Transport International Rooter TIR به جانب ترکیه صادر شد.

گراف شماره ۱: نقشه راه لاجورد

اهمیت دهلیز تجارتي و ترانزیتی راه لاجورد برای افغانستان و کشورهای منطقه دهلیز تجارتي و ترانزیتی راه لاجورد برای افغانستان و کشورهای منطقه از اهمیت ویژه‌ی برخوردار است، در زیر می‌توان به چند نکته مهم از آن اشاره نمود.

الف: بعد اقتصادی:

۱. هزینه‌های حمل‌ونقل و کاهش زمان: محموله‌های ترانزیتی افغانستان از راه لاجورد در ۱۶ روز به کشورهای اروپایی می‌رسند، در حالی که از مسیر کراچی این فاصله مدت بیش‌تر از بیست روز را در بر می‌گیرد و تفاوت در هزینه‌ی هر لاری حدود یک هزار و ۵۰۰ تا ۲۰۰۰ دالر امریکایی تخمین شده است.

۲. رفع موانع گمرکی و ترانزیتی:

- کشورهای امضاکننده‌ی توافق‌نامه راه لاجورد بر رفع موانع گمرکی برای بهبود ترانزیت و تجارت میان هم‌دیگر تاکید کرده‌اند.

- رفع موانع گمرکی وسایط نقلیه کشورهای عضو حین بارگیری و تخلیه اموال در گمرک‌های کشورهای عضو، توسعه و گسترش تجارت و ترانزیت دوجانبه و چندجانبه میان کشورهای عضو موافقت‌نامه راه لاجورد،

- ایجاد سهولت‌های ترانزیتی و رفع هر نوع تعرفه‌های گمرکی برای محصولات افغانی،

- نامحدود بودن استفاده از خطوط آهن و کشتی‌های کشورهای عضو برای وسایط نقلیه افغانستان،

۳. ایجاد مارکیت‌های وسیع‌تر برای محصولات افغانی:

دهلیز ترانزیتی لاجورد، افغانستان را به مارکیت‌های کشورهای آسیای مرکزی، اروپایی و شمال افریقا وصل می‌نماید و فرصت‌های بیش‌تر تجارتي را ایجاد می‌نماید.

۴. دست‌رسی آسان به کالای با کیفیت وارداتی برای تاجران افغان،

راه لاجورد کالای مناسب و با کیفیت را با قیمت‌های پایین‌تر برای واردکننده‌گان افغان میسر می‌سازد.

۵. ازدیاد عواید

با توسعه ترانزیت از راه لاجورد افغانستان به چهار راه ترانزیتی بدل می‌شود و عواید کشور از این طریق افزایش خواهد یافت،

۶. ایجاد شغل:

بهره‌برداری از این مسیر و حضور کمپنی‌های ترانزیتی و تجارتي، باعث اشتغال‌زایی در کشور و منطقه می‌گردد،

ب: بعد سیاسی

۱. استفاده از راه لاجورد جایگاه افغانستان را در تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی بالا می‌برد و از وابستگی افغانستان در منطقه می‌کاهد،

۲. بهره‌برداری و عملی شدن چنین پروژه‌ها به هم‌گرایی

اقتصادی و سیاسی در منطقه انجامیده، باعث حمایت همه‌جانبه کشورهای عضو می‌گردد

۳. توسعه تجارت و ترانزیت باعث توسعه اقتصادی شده و در نتیجه باعث ثبات داخلی می‌گردد.

اهمیت راه لاجورد برای کشورهای آسیای مرکزی:

دهلیز یا راه لاجورد نه تنها برای افغانستان بلکه برای کشورهای آسیای مرکزی از جمله تاجیکستان، ازبیکستان، ترکمنستان، قزاقستان و قرقیزستان نیز از اهمیت بالایی برخوردار است، محموله‌های ترانزیتی افغانستان از طریق بندر آقینه و تورغندی از ترکمنستان گذشته و از آن مسیر، به کشورهای آذربایجان و ترکیه و در نهایت به اروپا انتقال می‌گردند که آذربایجان به عنوان وصل‌کننده این مسیر به گرجستان و متعاقباً به ترکیه، سودی بیش‌تر از ترانزیت کالا به دست خواهد آورد.

جدول شماره ۱: فاصله به کیلومتر از افغانستان به ترکیه

بندر	فاصله به کیلومتر	زمان
آقینه	3280	7-9 روز
تورغندی	3050	6-7 روز
تورخم	4917	18-20

Source: <https://www.distance.to/Istanbul,TUR/Torkham-Sar,Nangarh%4%81r,AFG>

کشورهای اروپایی است.

حکومت ج.ا.ا باید در مورد زیربناها از جمله

- خط آهن و سرک‌های معیاری
- ایجاد تعرفه واحد با کشورهای مسیر راه لاجورد
- ایجاد سردخانه‌ها معیاری در گمرک‌های افغانستان
- تامین انرژی برق
- ایجاد کمپنی‌های ترانسپورتی به ستندهای بین‌المللی به طور مشترک میان دولت و سکتور خصوصی Public-Privet Partnership
- جذب راننده‌گان ماهر و آشنا با زبان‌های بین‌المللی،
- توجه جدی به امنیت مسیر ترانزیتی
- و ایجاد مناطق آزاد اقتصادی در کشورهای عضو.
- باید یاد آور شد که دهلیز ترانزیتی و تجارتي لاجورد از سرگیری و احیای مجدد راه ابریشم قدیم است که حدود دو هزار سال قبل از امروز یکی از راه‌های مهم مواصلاتی به شمار می‌رفت که لاجورد و دیگر سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی بدخشان افغانستان از این مسیر به کشورهای اروپایی، روسیه، بالکان و کشورهای سواحل مدیترانه صادر می‌گردید.

منابع و ماخذ:

- Neelapu Shanti
<http://prod.tolonews.com/business/five-nations-sign-lapis-lazuli-corridor-agreemen>
 By Leman Mammadova (<https://www.azemews.az/business/142484.html>)
<https://ariananews.af/president-ghani-to-inaugurate-lapis-lazuli-route-in-herat-tomorrow/>
<http://agenda.ge/en/news/2018/2774>
<http://www.bbc.com/persian/afghanistan-46552665>
 راه-لاجورد-افغانستان- <https://www.dw.com/fa-af/-/a-46723515>
 گشایش-یافت
<https://mandegardaily.com/reports/اندازی-به-راه-لاجورد-%E2%80%8E>
 December 13, 2018, 3:04 PM IST Economic Times in ET Commentary | World | E

دلایل توقف دهلیز ترانزیتی و تجارتي راه لاجورد:

با آن‌که افغانستان در شش ماه گذشته بنا بر شیوع ویروس کرونا نیازمند واردات مواد اولیه و دارو بود، بنا بر مشکلات مختلف نتوانست از راه لاجورد برای رفع نیازهایش استفاده کند. در زیر چند دلیل عمده استفاده نکردن دوامدار از مسیر راه لاجورد تذکر داده شده است.

۱. نبود راه‌های مواصلاتی استندرد در افغانستان
 راه لاجورد که افغانستان را به چهارراه ترانزیت برای وصل کشورهای آسیای جنوبی به آسیای مرکزی بدل می‌کند و به زیرساخت‌های ترانسپورتی استندرد و ایجاد راه آهن نیاز دارد،

۲. نبود وسایط نقلیه استندرد و کمپنی‌های ترانزیتی و بارچالانی:

افغانستان با آن‌که در نزدیک به دو دهه گذشته دست‌آوردهای خوبی در عرصه حمل‌ونقل داشته است اما تا هنوز وسایط نقلیه استندرد به خصوص برای محصولات فاسد شونده و کمپنی‌های بارچالانی که بتوانند نیازهای امروزی را به طور شاید و باید رفع کنند وجود ندارد.

۳. ناآشنایی راننده‌گان افغان با زبان‌های بین‌المللی و سیستم‌های پیش‌رفته
 ناآشنایی راننده‌گان و همکاران تخنیکی‌شان با زبان‌های مروج دنیا، سیستم‌های مدرن، پرسونل‌های اخذ ویزه و سایر موارد تخنیکی،

۴. آشنایی نداشتن تاجران و مسوولان کمپنی‌های ترانزیتی با معیارهای بین‌المللی کشتیرانی، بارگیری و ترخیص اموال از گمرک‌های کشورهای متبوع،

